

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2017–2019

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Alena Schmittová

Specifika profesního vzdělávání příslušníků Policie České republiky v rámci základní odborné přípravy

Praha 2019

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Libor Zikeš, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED STUDIES

2017-2019

DIPLOMA THESIS

Alena Schmittová

**The specifics of the process of professional growth and
development of members of the Police of the Czech Republic
in the basic training course**

Prague 2019

The Diploma Thesis Work Supervisor: PhDr. Libor Zikeš, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, kterou jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 25. ledna 2019

Schmittová Alena

Poděkování

Děkuji panu PhDr. Liboru Zikešovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky poskytované v průběhu vypracování diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce je věnována procesu profesního vzdělávání příslušníků Policie České republiky v rámci základní odborné přípravy se zaměřením nejen na kvalitu vzdělávání nově přijatých příslušníků Policie České republiky v oblasti základní odborné přípravy, ale také se zaměřením na vliv vzdělávání na znalosti, dovednosti, schopnosti a postoje potřebné k výkonu základních policejních činností. Popisuje a definuje Policii České republiky a její úkoly, organizační strukturu a postavení v rámci Integrovaného záchranného systému. Charakterizuje vzdělávací instituce Policie České republiky, Ministerstva vnitra České republiky a možnosti mezinárodního policejního vzdělávání. Zmíněny jsou také definice a pojmy celoživotního vzdělávání dospělých včetně jejich motivace k dalšímu vzdělávání, kompetence absolventa základní odborné přípravy. Práce také zahrnuje podrobnou charakteristiku systému základní odborné přípravy, její délku, cíle a obsah.

Kvalita vzdělávání základní odborné přípravy je pak ověřena a zodpovězena na základě výzkumu, provedeného dotazníkovou formou ve Školním policejním středisku Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje.

Klíčová slova

Andragogika, celoživotní vzdělávání, kompetence, Policie České republiky, policejní vzdělávání, příslušník policie, základní odborná příprava.

Annotation

This master's thesis deals with process of professional growth and development of members of the Police of the Czech Republic during basic training course. The thesis focuses not only on the quality of professional growth of new members of the Police of the Czech Republic but also on the impact of education on knowledge, skills, abilities and attitudes needed to perform all basic police duties. It describes and defines the Police of the Czech Republic and its tasks, organizational structure and position within the Integrated Rescue System. It characterizes the educational institutions of the Police of the Czech Republic, the Ministry of the Interior of the Czech Republic and the possibilities of international police training. The thesis also mentions definitions of adult continuing education, their motivation for further development and capability of a graduate of the basic training course. The thesis also includes detailed characteristic of basic training course system, its length, goals and content.

The quality of professional growth in basic training course is verified and answered through questionnaire survey conducted at the Police Training Center of the Regional Directorate of the Police of the Moravian-Silesian Region.

Key words

Andragogy, basic training course, capability, continuing education, police officer, Police of the Czech Republic, police training.

OBSAH

ÚVOD	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	11
1 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	11
1.1 Definice a úkoly Policie České republiky	12
1.2 Organizační struktura	14
1.3 Postavení Policie České republiky v rámci Integrovaného záchranného Systému	17
1.4 Etický kodex Policie České republiky	20
2 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH JAKO SOUČÁST CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	24
2.1 Definice pojmu celoživotního vzdělávání a učení	26
2.2 Formy celoživotního učení	28
2.3 Motivace dospělých k dalšímu vzdělávání	31
3 CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	34
3.1 Vzdělávací zařízení Policie České republiky	36
3.2 Vzdělávací instituce Ministerstva vnitra České republiky	38
3.3 Mezinárodní policejní vzdělávání	41
4 PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NOVĚ NASTUPUJÍCÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	46
4.1 Předpoklady přijetí uchazeče do služebního poměru	47
4.2 Kompetence absolventa základní odborné přípravy	48
4.3 Základní odborná příprava příslušníků Policie České republiky	51
4.3.1 Délka základní odborné přípravy	51
4.3.2 Cíle a obsah vzdělávání dílčích částí základní odborné přípravy	52
II. PRAKTICKÁ ČÁST	60
5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ ZÁKLADNÍ ODBORNÉ PŘÍPRAVY	60
5.1 Předmět výzkumu	60
5.2 Cíl a výzkumné hypotézy	61
5.3 Metodologie	62

5.4	Popis zkoumaného vzorku	62
5.5	Shrnutí a zpracování údajů	63
5.6	Výsledky výzkumu a doporučení	79
ZÁVĚR		83
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ		86
SEZNAM ZKRATEK		90
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ		90
SEZNAM PŘÍLOH		91

ÚVOD

Bezpečnostní problematika státu se stává pilířem volebních programů většiny politických stran. Proto je kladen daleko větší důraz na výchovu a vzdělávání osob, které se podílí na zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku v České republice. Jednou ze základních složek, která v našem státě plní úkoly v oblasti bezpečnosti, je Policie České republiky.

Diplomová práce pojednává o profesním vzdělávání příslušníků Policie České republiky, zejména pak o průběhu základní odborné přípravy nově přijatých uchazečů. Na tuto část vzdělávání bude zaměřena i praktická část práce, kdy cílem výzkumu bude jednak zjištění kvality vzdělávání nově přijatých příslušníků Policie České republiky v oblasti základní odborné přípravy, ale také vliv vzdělávání na znalosti, dovednosti, schopnosti a postoje potřebné k výkonu základních policejních činností. V úvodu teoretické části bude definován pojem Policie České republiky, její úkoly, organizační struktura a postavení v rámci Integrovaného záchranného systému. Jelikož je práce zaměřena na vzdělávání dospělých, v jedné z kapitol bude rovněž vysvětlen i obsah vědního oboru s názvem Andragogika, dále pojem celoživotní vzdělávání dospělých, formy celoživotního učení, včetně motivace k dalšímu vzdělávání, v rámci kterého jsou získávány kompetence potřebné pro úspěšné plnění služebních povinností příslušníků Policie České republiky. Čtenáři dostanou informace, jak probíhá celoživotní vzdělávání příslušníků Policie České republiky a v jakých vzdělávacích zařízeních je výuka realizována. Bude rovněž zmíněna oblast policejního vzdělávání na mezinárodní úrovni, jelikož je Česká republika vázána mezinárodními dohodami a smlouvami, které je nutné implementovat do činnosti policie. Stěžejní kapitolou této práce je pak samotné profesní vzdělávání nově nastupujících příslušníků Policie České republiky v rámci základní odborné přípravy. Budou zde uvedeny informace o tom, jaké kompetence a předpoklady musí splňovat zájemce o práci u Policie České republiky, rozčlenění délky základní odborné přípravy do jednotlivých částí, cíle a obsah vzdělávání, v rámci kterého musí uchazeči získat dostatek teoretických znalostí a praktických dovedností proto, aby mohli úspěšně plnit náročné úkoly v rámci zajištění bezpečnosti státu a ochrany života, zdraví, majetku a práv občanů žijících v České republice.

V poslední části práce bude popsáno výzkumné šetření, které je zaměřeno na kvalitu vzdělávání v rámci základní odborné přípravy a přinese rovněž výsledky, které budou v rámci výzkumu zjištěny. Tento kvantitativní výzkum bude koncipován na verifikaci či falzifikaci hypotéz, které se stanovují před jeho započítím v rámci naplnění hlavního a dílčích cílů práce. Výzkumné šetření bude provedeno dotazníkovou formou a realizováno ve Školním policejním středisku Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Policie České republiky je součástí společnosti a jako takovou ji ovlivňuje a doprovází všechny aspekty, které stejně tak působí na celou společnost. Policejní práce zasahuje do všech oblastí lidské činnosti, klade vysoké nároky nejen na připravenost Policie České republiky jako celku, ale také na kvalifikaci a individuální výkon jejich příslušníků. Činnost policie vymezuje a vytváří zejména normativní akty státu, které historicky proměňují funkce policie. Namísto chudinské nebo zdravotní policie, které znalo devatenácté století, tak ve století jedenadvacátém nacházíme speciální organizační články policie pro potírání korupce nebo boj s kyberkriminalitou. Obsah procesu vývoje policie je tedy proměnlivý, forma struktury je proti tomu silně rigidní. Již v devatenáctém století jsme se setkali s policejním prezidiem, regionálními policejními útvary, stejně jako útvary specializovanými. Vedle normativního rámce, který vymezuje činnost policie a upravuje strukturu a podmínky fungování příslušníků, se nabízí celá řada dalších faktorů, které ovlivňují nebo přímo stanovují podobu, efektivnost a stav Policie ČR. Mezi hlavní limitující faktory Policie ČR se řadí poskytované finanční zdroje - přidělené rozpočtové prostředky, jsou ale i další determinující faktory, z hlavních takových je demografický vývoj, z kterého plyne riziko snížení počtu potenciálních zájemců o policejní povolání v důsledku zmenšení celkové české populace, jejího stárnutí a zhoršující se zdravotní stav obyvatelstva.¹

Jelikož je Policie ČR zřízena zákonem, tedy uměle, disponuje několika tisíci služebních a pracovních míst, koordinuje činnost značného množství lidí a slouží konkrétnímu účelu, můžeme říci, že naplňuje znaky formální organizace. „*Formální organizace představují umělý prostředek koordinace aktivit většího počtu lidí za*

¹ POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR. *Strategie řízení lidských zdrojů Policie ČR*. Praha, 2018, str. 7-8. [online]. [cit. 2018-07-19]. Dostupné z intranetu: <https://pp-portal.pcr.cz/rpvs/oksk/layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/rpvs/oksk/dokumenty%20na%20web%20odkazy/strategick%C3%A9%20dokumenty%20PP/Strategie%20%C5%98LZ.pdf&action=default>

určitym účelem.“² Často se také o policii uvažuje jako o byrokratické organizaci, která naplňuje znaky moderní byrokracie podle německého sociologa Maxe Webera, který vycházel z domněnky, že organizace může efektivně vykonávat svou funkci pouze tehdy, bude-li vycházet z odborné vzdělanosti svých členů a dodržování základních pravidel racionálního řízení, kupříkladu:

- ustanovení do funkcí musí probíhat na základně schopností a vědomostí uchazečů,
- základem úspěšného chodu organizace je vymezení nadřízenosti a podřízenosti útvarů,
- pevně stanovené kompetence i rozhodovací pravomoci,
- přísné formální vymezení úkolů a povinností,
- definování pravidel postupu a jasných norem pro výkon každého úkolu.³

1.1 Definice a úkoly Policie České republiky

Dne 21. června 1991 schválila Česká národní rada zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, kdy na jeho základě vznikla dnem 15. července 1991 Policie České republiky. Zákon byl následně mnohokrát dílčím způsobem novelizován. Po letech byl tento zákon nahrazen zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Nový zákon, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2009, vychází ze snahy dát policii pravomoci odpovídající jejím úkolům a soustředit se na ty činnosti policie, které jsou jejím skutečným posláním, a to je bezpečnost a ochrana veřejného pořádku.⁴ Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor,⁵ který slouží k ochraně vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Jednotnost sboru je z povahy jeho činnosti charakteristickým znakem každého bezpečnostního sboru.

² KELLER, J. *Sociologie byrokracie a organizace*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1996, str. 11. ISBN 80-85850-15-X.

³ PILAŘOVÁ, I. *Základy psychologie práce a organizace pro policejní manažery*. Praha: Management Press, 2004, str. 20. ISBN 80-7261-102-X.

⁴ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, str. XI. ISBN 978-80-7400-142-0.

⁵ § 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Policie je prohlášena za bezpečnostní sbor podle zákona č. 361/2003 Sb.⁶, s upřesněním, že jde o sbor ozbrojený. Jako největší zaměstnavatel v České republice poskytuje stabilní zaměstnání v rámci jak služebního, tak pracovního poměru. Ke dni 1. srpna 2017 disponovala 40 171 policisty a 9 676 zaměstnanci.

Stěžejními úkoly policie jsou ochrana bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku a předcházení trestné činnosti. Úkoly plní podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí českého právního řádu.⁷ Mezi neméně důležité úkoly svěřené policii na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti patří:

- ochrana státních hranic,
- dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu na pozemních komunikacích,
- úkoly na úseku pobytu cizinců,
- úkoly na úseku zbraní, střeliva a pyrotechnického průzkumu,
- úkoly na úseku bezpečnostního materiálu,
- úkoly na úseku výbušnin.

Policie v souvislosti se svou činností také rozhoduje o správních deliktech, konkrétně o přestupcích, rovněž příkazem na místě. V tomto řízení policie projednává například přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, přestupky proti majetku, proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Činnost policie ovšem těmito uvedenými úkoly nekončí. Každý úsek zahrnuje celou řadu aktivit, od kterých se odvíjí další specifické úkoly.

Úkoly policie jsou vykonávány příslušníky policie a zaměstnanci zařazenými v policii.⁸ Která oprávnění v rámci řešení úkolů může vykonávat příslušník policie či zaměstnanec policie, stanoví zákon v ustanovení o jednotlivých oprávněních policie.

⁶ § 1 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

⁷ § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

⁸ § 4 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

1.2 Organizační struktura Policie České republiky

Policie ČR si v zásadě udržuje hierarchickou strukturu řízení sboru s řídicí rolí Policejního prezidia. Tato struktura je považována jako efektivní z hlediska řízení jednotného bezpečnostního sboru, splňuje striktní požadavek na výhradní určení pravomoci k rozhodování a odpovědnosti za toto rozhodování a jeho důsledky. Výhodou uspořádání je přehlednost a jednotnost přístupu k řešení problémů na všech úrovních. Z důvodu nutnosti reagovat na změny ve vývoji jednotlivých problematik či změny v pověření k výkonu určité činnosti, dochází v rámci organizační struktury a organizace Policie ČR k častým změnám a to jak na úrovni počtu a gesce jednotlivých útvarů, tak i v rámci jednotlivých organizačních struktur útvarů. Hlavním nástrojem pro sjednocení podmínek a zajištění kvalitativně stejné úrovně služby je vzorová systemizace, která upravuje systemizaci krajských a městských ředitelství Policie ČR.⁹

Policie České republiky je podřízena Ministerstvu vnitra ČR jako ústřednímu orgánu státní správy, které jí vytváří podmínky pro plnění úkolů a je tvořena těmito útvary:

- Policejní prezidium České republiky v čele s policejním prezidentem,
- Útvary s celostátní působností,
- Krajská ředitelství,
- Útvary zřízené v rámci krajského ředitelství.

Organizaci samotného policejního prezidia stanoví rozkaz policejního prezidenta.¹⁰ Policejní prezidium ČR v čele s policejním prezidentem¹¹ stanovuje zejména cíle rozvoje policie, řeší koncepci její organizace a řízení a stanovuje úkoly jednotlivých služeb. Rovněž analyzuje a kontroluje činnost policie, vytváří policejním

⁹ POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR. *Strategie řízení lidských zdrojů Policie ČR*. Praha, 2018, str. 43. [online]. [cit. 2018-07-19]. Dostupné z intranetu: <https://pp-portal.pcr.cz/rpvs/oksk/layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/rpvs/oksk/dokumenty%20na%20web%20odkazy/strategick%C3%A9%20dokumenty%20PP/Strategie%20%C5%98LZ.pdf&action=default>

¹⁰ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozkaz policejního prezidenta č. 135/2014, kterým se vydává organizační řád Policejního prezidia České republiky*.

¹¹ § 6 odst. 1 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

útvary podmínky pro plnění jejich úkolů a koordinuje jejich činnost při plnění úkolů, které přesahují jejich územní nebo věcnou působnost.

Mezi útvary Policie České republiky (dále jen policie) s celostátní působností¹² patří:

- Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování,
- Národní protidrogová centrála služby kriminální policie a vyšetřování,
- Útvar zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování,
- Útvar speciálních činností služby kriminální policie a vyšetřování,
- Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu služby kriminální policie a vyšetřování,
- Kriminalistický ústav Praha,
- Útvar rychlého nasazení.

Ředitele těchto útvarů policie s celostátní působností řídí náměstek policejního prezidenta pro službu kriminální policie a vyšetřování.

První náměstek policejního prezidenta řídí ředitele těchto útvarů policie s celostátní působností:

- Letecké služby,
- Ředitelství služby cizinecké policie,
- Pyrotechnické služby,
- Ochranné služby,
- Útvaru pro ochranu prezidenta České republiky,
- Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy.

Útvary policie s celostátní působností plní specifické a vysoce specializované úkoly na celém území státu.

Zákon zřizuje čtrnáct krajských ředitelství policie¹³. Jde o územně vymezené útvary, které zajišťují většinu policejních činností na krajské úrovni a to buď přímo na úrovni kraje, nebo na nižší úrovni. Odpovědnost za bezpečnost na vymezeném

¹² § 6 odst. 1 písm. b) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

¹³ § 6 odst. 1 písm. c) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

teritoriu je soustředována na ředitele krajského ředitelství, který stojí v čele každého krajského ředitelství.

- Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy,
- Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje,
- Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje,
- Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje,
- Krajské ředitelství policie kraje Vysočina,
- Krajské ředitelství policie Královehradeckého kraje,
- Krajské ředitelství policie Libereckého kraje,
- Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje,
- Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje,
- Krajské ředitelství policie Pardubického kraje,
- Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje,
- Krajské ředitelství policie Středočeského kraje,
- Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje,
- Krajské ředitelství policie Zlínského kraje.

Útvary zřízené v rámci krajského ředitelství¹⁴ jsou všechny existující útvary řízené krajským ředitelstvím a patří mezi ně:

- Obvodní ředitelství policie Praha I,
- Obvodní ředitelství policie Praha II,
- Obvodní ředitelství policie Praha III,
- Obvodní ředitelství policie Praha IV řízené Krajským ředitelstvím policie hlavního města Prahy,
- Městské ředitelství policie Plzeň řízené Krajským ředitelstvím policie Plzeňského kraje,
- Městské ředitelství policie Brno řízené Krajským ředitelstvím policie Jihomoravského kraje,
- Městské ředitelství policie Ostrava řízené Krajským ředitelstvím policie Moravskoslezského kraje

¹⁴ § 6 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

- Územní odbory.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 137/2009 , o organizaci Policie České republiky, dále vyjmenovává služby policie:

- Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál,
- Služba pořádkové policie,
- Pyrotechnická služba,
- Služba dopravní policie,
- Služba kriminální policie a vyšetřování,
- Kriminalistickotechnická a znalecká služba,
- Ochranná služba,
- Letecká služba,
- Služba rychlého nasazení,
- Služba cizinecké policie.¹⁵

1.3 Postavení Policie České republiky v rámci Integrovaného záchranného systému

Integrovaný záchranný systém je pojem, který byl legislativně ukotven spolu se vznikem zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který vymezuje nové základní pojmy a stanoví složky integrovaného záchranného systému, jejich působnost a pravomoc při přípravě na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích, včetně dalších úkolů při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizových stavů.¹⁶

Integrovaný záchranný systém představuje koordinovaný postup jeho složek, který se použije v přípravě na mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce jeho dvěma a více složkami. Pevné struktury

¹⁵ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 137/2009, o organizaci Policie České republiky.*

¹⁶ VILÁŠEK, J. a kol. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století.* Praha: Univerzita Karlova, 2014, str. 11. ISBN 978-80-246-2477-8.

tvoří instituce jeho základních složek, přičemž nosnou strukturou je Hasičský záchranný sbor České republiky. Základními složkami integrovaného záchranného systému podle zákona č. 239/2000 Sb. jsou:¹⁷

- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie České republiky.

Tyto základní složky jsou podle zákona povinny zajišťovat nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah, a to na celém území České republiky. Mezi ostatní složky integrovaného záchranného systému patří:¹⁸

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Tyto ostatní složky jsou povolávány k záchranným a likvidačním pracím na vyžádání. V období krizových stavů se ostatními složkami stávají také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic za účelem poskytování specializované péče obyvatelstvu.

Policie ČR jako základní složka integrovaného záchranného systému a výkonný prvek bezpečnostního systému plní, vedle svých běžných bezpečnostních činností, také úkoly, které souvisejí s řešením mimořádných událostí a krizových

¹⁷ § 4 odst. 1) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

¹⁸ § 4 odst. 2) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

situací. Při řešení krizových situací jde o činnosti v oblastech přírodních katastrof a průmyslových havárií a dále je to pak plnění úkolů v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti. Charakter těchto situací vyžaduje nezbytnou průběžnou připravenost. Z daného důvodu zákon č. 273/2008 Sb. upravuje působení policie v rámci integrovaného záchranného systému, při řešení krizových situací, mimořádných událostí a při přípravě na ně, kde je stanoveno, že:¹⁹

- Součástí plnění úkolů k řešení mimořádných událostí a krizových situací rozumíme i přípravu policie na ně. Mezi základní právní předpisy k řešení těchto situací patří zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, a zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.
- Policie jako základní složka integrovaného záchranného systému plní v místě mimořádných a krizových situacích své zákonné úkoly, zejména ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti, dohled nad bezpečností silničního provozu, čímž poskytuje podporu pro záchranné a likvidační práce.
- Policie se v některých zákonem stanovených případech také přímo podílí na záchranných a likvidačních pracích, v některých případech je i řídí. Touto výjimkou jsou zpravidla speciální činnosti, kupříkladu činnost policejních vyjednávačů, pyrotechniků nebo kynologů. Podmínkou pro podílení se policie na těchto pracích je adekvátní výcvik a vzdělání příslušníků, je-li to nezbytné pro záchranu života, zdraví nebo majetku, a jsou-li příslušníci k takové pomoci určeni vnitřním předpisem policejního prezidenta.²⁰

Tato problematika je rovněž upravena i interním normativním dokumentem, kterým je závazný pokyn policejního prezidenta č. 27/2008, kterým se upravují úkoly Policie České republiky při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami integrovaného záchranného systému.

Policie ČR v rámci činnosti základních složek integrovaného záchranného systému provádí během mimořádných událostí především tyto práce:

- uzavírá zájmové prostory a usměrňuje vstupy a opouštění těchto prostor,

¹⁹ § 20 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

²⁰ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 117-119. ISBN 978-80-7400-142-0.

- usměrňuje silniční provoz a reguluje volný pohyb osob v místě mimořádné události
- šetří okolnosti vzniku mimořádné situace k objasnění důvodu jejího vzniku,
- plní úkoly k určení totožnosti zemřelých a poskytuje nutné informace příbuzným těchto osob,
- řeší ochranu a zabezpečení movitého a nemovitého majetku, eliminuje nápad trestné činnosti při vzniku mimořádné situace,
- na základě pokynu velitele zásahu nebo řídicí složky integrovaného záchranného systému plní další úkoly.²¹

Při řešení krizových situací v oblasti veřejného pořádku, bezpečnosti, katastrof a průmyslových havárií jedná Policie ČR jako celek a uvnitř její struktury funguje úzká spolupráce jednotlivých služeb.

1.4 Etický kodex Policie České republiky

Termín etika má původ z řeckého slova éthos – mrav a označuje vědní disciplínu, vědu o morálce a je velice důležitá pro zdraví společnosti, mezilidské vztahy, pro profesní jednání a chování. Etika se zabývá zásadami jednání jednotlivce nebo (profesní) skupiny. V individuální etice jde vždy o individuální cíl individuální osoby, v sociální (společenské) etice, jde vždy o společný cíl i dobro, tedy o něco, co se má uskutečnit ve spolupráci více lidí.²² Policejní práce patří mezi povolání, kde je rámec práv a povinností definován služebními předpisy, zákonnými a právními normami a služební jednání příslušníků se tedy odehrává v právním rámci, který vymezuje charakter, obsah a způsoby jednání i použité prostředky. Lidský faktor při prosazování zákona nesmí ohrozit požadavky zákonnosti, a proto příslušníci musejí zaujmout takové osobní postoje a způsoby jednání, díky kterým budou svou činnost vykonávat správně.

²¹ VILÁŠEK, J. a kol. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Univerzita Karlova, 2014, str. 51. ISBN 978-80-246-2477-8.

²² DVOŘÁČEK, J. *Kompendium pedagogiky*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2009, str. 102-104. ISBN 978-80-7290-405-1.

Avšak nestačí, aby měli tyto vlastnosti pouze jako jednotlivci, je třeba kolektivně pracovat na tom, aby kultivovali a zachovávali obraz policie, který dává lidem pocit důvěry a bezpečí.

Etický rozměr organizační kultury je určující a má podstatný význam pro naplňování účelu organizace. Organizační kultura obsahuje celé množství projevů od ustálených vzorců pracovního chování a mezilidské interakce po systémy formálních a neformálních etických pravidel. V Policii ČR je zaveden Etický kodex Policie ČR, který je součástí normativních dokumentů a byl vydán jako příloha k rozkazu policejního prezidenta²³, který se týká oblasti profesní etiky. Posláním policejní etiky je poskytnout návod pro řešení každodenních morálních dilemat při výkonu služby a ovlivňovat jednání příslušníků v souladu s hodnotami, normami a principy policejní práce. Nejlepší prevencí před profesním pochybením je příslušník, kterého naplňuje policejní práce, vnitřně se s ní ztotožňuje a chce občanům pomáhat a chránit je. Etický kodex podepisuje při nástupu k Policii ČR každý příslušník a představuje souhrn zásad, závazků a hodnot, které Policie ČR avizuje dodržovat v rámci své služby.

V úvodu Etického kodexu Policie ČR jsou specifikovány hlavní cíle, které jsou pro Policii ČR zásadní a zároveň formulují její sociální roli ve společnosti:

- chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti,
- prosazovat zákonnost,
- chránit práva a svobody občanů,
- působit preventivně proti trestní a jiné protiprávní činnosti,
- usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti.

Základními hodnotami policie jsou:

- profesionalita,
- nestrannost,
- odpovědnost,
- ohleduplnost; pojem, který je přímo definován výkladem Etického kodexu Policie ČR, uvedeným v příloze č. 2 k rozkazu policejního prezidenta, jako neemocionální, profesionální, nestranné a rozhodné vystupování a to především

²³ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. Rozkaz policejního prezidenta č. 154/2011, o profesní etice Policie České republiky.

v situacích, kdy se zasahuje do lidských práv a svobod, a taktéž kdy je třeba brát v úvahu sekundární viktimizaci postižených osob trestnými činy, tragédiemi a podobně,

- bezúhonnost.

Třetí a čtvrtá část Etického kodexu Policie ČR uvádí závazky Policie ČR vzhledem ke společnosti, tak vůči ostatním příslušníkům. Závazky jsou myšleny zejména povinnosti, které Policie ČR plní v rámci své činnosti se zřetelem na své stanovené cíle.

Závazkem policie vůči společnosti je:

- prosazování zákonů přiměřenými prostředky se snahou o spolupráci s veřejností, státními a nestátními organizacemi,
- důstojné a důvěryhodné chování, slušné a korektní jednání se všemi lidmi,
- uplatňování rovného a korektního přístupu ke všem osobám bez rozdílu,
- taktní a korektní jednání při výkonu služby a vhodné uplatňování principu volného uvážení,
- použití donucovacích prostředků pouze v souladu se zákonem, žádné ponižující ani kruté zacházení s lidmi,
- odpovědnost za každou osobu, která byla policií omezena na osobní svobodě,
- zachování mlčenlivosti o informacích získaných při výkonu služby,
- odmítání korupčního jednání, darů a výhod ovlivňujících výkon služby a netolerovat tuto protizákonnou činnost u svých spolupracovníků,
- vyhýbání se aktivitám, které by mohly být střetem zájmů.

Mezi závazky vůči ostatním příslušníkům patří:

- usilování o otevřenou a partnerskou spolupráci,
- slušné, korektní a profesionální jednání na pracovišti, vyloučení šikany a obtěžování ze strany spolupracovníků nebo nadřízených,
- netolerovat ani nekrýt protiprávní činnosti příslušníků či jiné protiprávní jednání, které je v rozporu s Etickým kodexem Policie ČR.

Poslední pátá část Etického kodexu Policie ČR uvádí dvě důležité podmínky přístupu příslušníků ke své činnosti. Osobním a profesionálním přístupem příslušníka je:

- být odpovědný za svou morální úroveň a profesionální výkon,
- důstojně reprezentovat Policii ČR svým jednáním, vystupováním i zevněškem nejen ve službě, ale i mimo ni.

Příslušník Policie ČR jednající v souladu se zákonem a Etickým kodexem Policie ČR si zaslouží úctu, respekt a podporu společnosti.²⁴

²⁴ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY.
Rozkaz policejního prezidenta č. 154/2011, o profesní etice Policie České republiky.

2 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH JAKO SOUČÁST CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Myšlenka celoživotního vzdělávání, výchovy a učení jedince není nová, objevuje se již v díle „O Kýrově vychování“ od antického spisovatele Xenofona a později i v dílech J. A. Komenského, především v knize „Pampaedia“. Člověk, i dospělý, se stále vzdělává, jelikož musí reagovat na měnící se společenské situace, kdy největší nutnost učení vzniká vždy v období společenských změn a krizí. Myšlenka celoživotní výchovy a vzdělávání člověka se začíná systematicky realizovat až vlivem současných společensko-ekonomických podmínek a faktorů, které podmiňují a zdůrazňují požadavek nutnosti výchovy a vzdělávání jedince ve všech věkových obdobích, po celý jeho život, od narození do smrti.²⁵ Jedinec má mít možnost vstoupit do vzdělávání v kterémkoliv okamžiku či etapě životní cesty v souladu se svými cíli, potřebami či úkoly. Ve skutečnosti jde spíše o neustálou připravenost člověka učit se než o neustálé studium. Nejenom v mládí je člověk schopen učit se, ale i ve střední a pozdější fázi svého života, v produktivním i postproduktivním věku.

Vzdělávání náleží k vyšším potřebám jedince a představuje hodnotu, která nabývá na stále větším významu a stalo se neoddelitelnou součástí života jedince a společnosti. Vzdělávání se vztahuje především k socializaci jedince a rozvíjení jeho kvalit a poznávacích stránek. Vzděláváním dospělých rozumíme vzdělávání osob produktivního i postproduktivního věku a je význačné tím, že se nejedná pouze o profesní vzdělávání, ale má i funkce společenské a politické. Mluvíme o procesu cílevědomého osvojování a upevňování schopností, znalostí, dovedností, návyků a hodnotových postojů, společenských forem jednání a chování osob, které ukončily školní vzdělání a přípravu na budoucí povolání a vkročily na trh práce.²⁶ Obecně lze tedy vzdělávání charakterizovat jako proces, v němž si jedinec prostřednictvím vyučování osvojuje poznatky a činnosti, které učením přeměňuje ve vědomosti, znalosti, dovednosti a návyky. Zároveň jde i o vytváření postojů k poznané skutečnosti,

²⁵ KALNICKÝ, J. Systémová andragogika. Ostrava: Repronis, 2007, str. 7. ISBN 978-80-7368-489-1.

²⁶ MUŽÍK, J. Řízení vzdělávacího procesu. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, str. 25-26. ISBN 978-80-7357-581-6.

názorů na ni. Vzdělávání probíhá mezi dvěma činiteli, mezi vzdělavatelem (lektorem) a vzdělávaným (studentem, účastníkem). Ze strany vzdělavatele jde o vyučování, ze strany vzdělávaného mluvíme o učení.²⁷

Společenská poptávka po znalostech z oblasti stále důležitějšího vzdělávání dospělých byla hlavním důvodem vzniku praktické disciplíny andragogiky. Andragogika jako vědecká disciplína, obor teorie a praxe, se zaměřuje na veškeré aspekty vzdělávání a učení se dospělých. V současné společnosti má stále rostoucí význam, zvyšují se počty osob, které dále rozvíjejí své znalosti a kompetence, poté co ukončily své formální vzdělávání, studují při zaměstnání, absolvují rekvalifikační kurzy, odborná školení a podobně. V roce 1833 německý učitel Alexander Kapp ve svém díle „Platonova nauka o výchově jako pedagogika pro jednotlivce a stát“ vyslovuje patrně jako první v novodobé historii pojem andragogika. Termín andragogika pochází ze starořečtiny a úzce souvisí s pojmem pedagogika: pedagog (paidagógos), člověk v antickém Řecku doprovázející do školy chlapce; andros – muž, v překladu vedení mužů. Pokud se neomezíme pouze na muže, znamená andragogika doprovázení člověka při jeho cestě za vzděláním, poznáním a pochopením světa.²⁸

„Andragogika je:

- *vědní obor v systému věd o výchově a vyučování, zaměřený na veškeré aspekty vzdělávání a učení se dospělých,*
- *studijní obor v programu pedagogických věd, sloužící přípravě budoucích odborníků v oblasti vzdělávání dospělých.*“²⁹

Objektem dynamicky se rozvíjející andragogiky je dospělá osoba, biologicky, psychicky, sociálně a ekonomicky zralá. Předmětem je pak celoživotní vzdělávání a učení se dospělých v celé jeho délce a šířce. Řadíme zde jak záměrné tak náhodné učení, organizované někým druhým nebo samotným dospělým.³⁰

²⁷ VETEŠKA, J., TURECKIOVÁ, M. *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada, 2008, str. 19. ISBN 978-80-247-1770-8.

²⁸ BENEŠ, M. *Andragogika*. Praha: Grada, 2014, str. 11. ISBN 978-80-247-4824-5.

²⁹ BENEŠ, M. *Andragogika*. Praha: Grada, 2014, str. 11. ISBN 978-80-247-4824-5.

³⁰ VETEŠKA, J. *Přehled andragogiky*. Praha: Portál, 2016, str. 27. ISBN 978-80-2621026-9.

Současná andragogika charakterizuje dospělého studujícího jako někoho, kdo:

- může ovládat vlastní učení a má nezávislé sebepojetí,
- během svého života nashromáždil jisté zkušenosti a dovednosti, které dovede dávat do souvislostí, a tím mohou být důležitým zdrojem v učení,
- zaměřuje se na řešení nastalých problémů a okamžitě využívá naučených dovedností v praxi,
- má učební aktivity úzce propojené se změnou své sociální role,
- je motivován k učení více vnitřními než vnějšími faktory.³¹

2.1 Definice pojmu celoživotního vzdělávání a učení

Celoživotní učení je v současné době vnímáno jako nezbytný proces, který vede k aktivní zaměstnanosti a uplatnění se jedince na trhu práce. Celoživotní učení je přístupno všem bez rozdílu věku, zájmu, nadání nebo společenského postavení. Poskytuje co největší využití lidského potenciálu. Rozšířením přístupu ke vzdělávání se tak pro všechny otevírá možnost druhé šance, korekce a nápravy chybných rozhodnutí z minulosti. Celoživotní učení poskytuje jedinci možnost vzdělávat se v různém období svého vývoje až do úrovně jeho možností v souladu s jeho zájmy, úkoly a potřebami. Potřebu celoživotního vzdělávání a učení vyvolaly měnící se podmínky ekonomiky, techniky a společnosti. Současný trh práce je složitý, vyžaduje více nových odborností, dovedností a schopností. S narůstajícími nároky na pracovní pozice, s globalizací a stresovými situacemi se řada lidí těžko vyrovnává. Je třeba věnovat velkou pozornost celoživotnímu učení, ale i zvyšování kvalifikace a rozvoji klíčových kompetencí, protože přímo souvisejí s uplatněním jedince na trhu práce.³²

³¹ ROHLÍKOVÁ, L., VEJVODOVÁ, J. *Vyučovací metody na vysoké škole*. Praha: Grada, 2012, str. 95. ISBN 978- 80-247-4152-9.

³² VETEŠKA, J., TURECKIOVÁ, M. *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada, 2008, str. 13-14. ISBN 978-80-247-1770-8.

Celoživotní učení se zaměřuje především na tyto funkce:

- růst osobnosti – na individuální úrovni, ale také na úrovni společnosti,
- posílení koheze společnosti – vzdělávání působí na společnost významnou integrující silou, pomáhá vyrovnávat životní příležitosti, omezuje sociální exkluzi znevýhodněných skupin atd.,
- podpora demokracie a občanské společnosti,
- výchova k respektování odlišností mezi lidmi při vědomí vlastních hodnot a důstojnosti,
- zvyšování zaměstnatelnosti a schopnosti nalézat zaměstnání a trvale se uplatňovat na trhu práce,
- zvýšení blahobytu a konkurenceschopnosti ekonomiky společnosti.³³

Z uvedeného vyplývá, že „celoživotní učení představuje nepřetržitý podpůrný proces, který podněcuje a zplnomocňuje jednotlivce k získání všech vědomostí, postojů, hodnot a dovedností, které potřebuje v průběhu života, a k jejich sebevědomému využívání s tvořivostí a uspokojením ve všech rolích, situacích a prostředích.“³⁴

Celoživotní vzdělávání a učení je cílem a koncepcí dnešní vzdělávací politiky a též politiky rozvoje lidských zdrojů, který je nezbytným předpokladem prosperity společnosti i její sociální stability. V České republice chápeme koncept celoživotního učení jako otevřený systém, který se neustále mění prostřednictvím společenského vývoje a na základě požadavků trhů, mezi nimi též trhu práce. Koncept mimo jiné nalezneme v otevřeném dokumentu Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, vydaný MŠMT ČR, více známém jako Bílá kniha, která formuluje v oblasti celoživotního učení zejména tyto cíle:

- zabezpečit dostupnost vzdělávání a prostupnost vzdělávací soustavy na všech stupních,
- podporovat individualizaci a diferenciaci vzdělávacího procesu na všech stupních vzdělávací soustavy,

³³ PALÁN, Z., LANGER, T. *Základy andragogiky*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, str. 102. ISBN 978-80-86723-58-7.

³⁴ JESENSKÝ, J. *Andragogika a gerontagogika handicapovaných*. Praha: Karolinum, 2000, str. 49. ISBN 80-7184-823-9.

- podporovat vzdělávání znevýhodněných jedinců,
- napomáhat rozvoji distančního vzdělávání,
- podporovat rozvoj vzdělávání dospělých.³⁵

2.2 Formy celoživotního učení

Termínem celoživotní učení rozumíme soubor všech vzdělávacích a rozvojových aktivit během celého života, počínaje předškolním vzděláváním až po terciární vzdělávání, na které navazuje neformální a informální vzdělávání a učení.

Celoživotní učení členíme do dvou základních etap, které označujeme jako počáteční vzdělávání spadající do období před prvním vstupem na trh práce a další vzdělávání patřící do období po vstupu na trh práce.

Počáteční vzdělávání zahrnuje:

- formální vzdělávání – vzdělávání realizované školami,
 - mateřská škola – předškolní vzdělávání
 - základní škola – základní vzdělávání, doba plnění povinné školní docházky
 - střední škola – střední vzdělávání s výučním listem nebo s maturitou, mající všeobecný nebo odborný charakter
 - vysoká škola, vyšší odborná škola – terciární vzdělávání, specializované vzdělávání odborné nebo umělecké
- neformální učení – probíhá například ve střediscích volného času pro děti a mládež, ve školních družinách,
- informální učení – například čtení časopisů, knih, práce s internetem.

Další vzdělávání zahrnuje:

- formální vzdělávání – vzdělávání dospělých ve vzdělávacích institucích, zpravidla ve školách,

³⁵ PALÁN, Z., LANGER, T. *Základy andragogiky*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, str. 104. ISBN 978-80-86723-58-7.

- neformální učení – probíhá například v institucích pro profesní vzdělávání dospělých, vzdělávacích nadacích, v organizacích zájmového, podnikového vzdělávání,
- informální učení – probíhá v každodenních situacích běžného života, například sledování televize, poslech rádia, četba novin, knih a časopisů, apod.³⁶

System celoživotního učení tedy zahrnuje:

- učení dospělých ve formálním vzdělávání,
- učení dospělých v neformálním vzdělávání,
- informální učení.

Formální vzdělávání označuje vzdělávání probíhající ve vzdělávacích institucích, zpravidla ve školách. Procesy učení jsou v tomto vzdělávání organizované, řízené, záměrné a probíhají ve školním prostředí. Používají se v nich didaktické metody, které vedou dospělého k naplňování vzdělávacích cílů a optimálnímu zvládnutí obsahu vzdělávání. Činí proces učení kvalitním a efektivním. Dospělý tak může získat na sebe zpravidla navazující stupeň vzdělání. V českém vzdělávacím systému nejčastěji střední vzdělání s maturitou nebo s výučním listem, vyšší odborné vzdělání, vysokoškolské vzdělání, jejichž absolvování je potvrzeno příslušným vysvědčením nebo diplomem.

Neformální vzdělávání je součástí celoživotního vzdělávání dospělých a je zaměřeno na získávání vědomostí, dovedností a kompetencí, které mohou vést jedince k lepšímu pracovnímu i společenskému uplatnění. Realizuje se v zařízeních zaměstnavatelů, v soukromých vzdělávacích institucích, nestátních neziskových organizacích, v organizacích zájmového, sportovního, uměleckého a jiného vzdělávání. Proces učení je v tomto vzdělávání organizovaný, ale dobrovolný, probíhající za úplaty i bezplatně. Podmínkou edukačních procesů neformálního vzdělávání je účast odborného edukátora, lektora, školitele, apod. Učení dospělých v neformálním vzdělávání nevede k získání státem uznávaného kvalifikačního stupně vzdělání, absolvování může být potvrzeno například certifikátem, osvědčením apod.

Informální učení na rozdíl od učení ve formálním a neformálním vzdělávání není organizované, nerealizuje se v institucích, je nesystematické

³⁶ VETEŠKA, J. *Přehled andragogiky*. Praha: Portál, 2016, str. 98. ISBN 978-80-262-1026-9.

a spontánní. Přesto role tohoto typu učení je pro život každého jedince nenahraditelná a obrovská. Jedná se o neúmyslné vzdělávání se v průběhu celého života, probíhá v každodenních situacích, v zaměstnání, v rámci cestování, v rodině, ve volném čase, při četbě knih, novin apod.³⁷

Význam celoživotního vzdělávání a především pak vzdělávání dospělých spatřujeme:

- v druhé řadě u těch, kteří z nějakého důvodu nedosáhli vzdělání podle svých představ nebo o toto vzdělání neměli v určitém stádiu jejich rozvoje zájem; převážně se jedná o získání středoškolského nebo vysokoškolského vzdělání,
- ve zvyšování odbornosti v profesním vzdělávání, kvalifikace a kompetencí,
- rozvojem schopností jsou účinně a zodpovědně naplněny role občanské, společenské i rodinné.³⁸

Motivovat občany pro další vzdělávání, rozvíjet své kompetence, kariérní postup je hlavním problémem většiny států Evropské unie, které se je s větší či menší úspěšností snaží řešit. Ze strany státu je předně potřeba jednoznačně deklarovat potřebu, prospěšnost a výhodnost dalšího vzdělávání. Demotivačními důvody dospělých pro další vzdělávání jsou zejména:

- nízké ocenění kvalifikovaných pracovníků, hodnotící systémy zpravidla nezvýhodňují dosažení vyššího stupně vzdělání, respektive rozšíření kvalifikace,
- nízká podpora spojená s neznalostí efektů vzdělávání zaměstnanců ze strany firem,
- obavy zaměstnavatelů z vyšší fluktuace,
- chybějící systém finanční podpory dalšího vzdělávání, a mnoho dalších.³⁹

³⁷ PRŮCHA, J. *Andragogický výzkum*. Praha: Grada, 2014, str. 22-25. ISBN 978-80-247-5232-7.

³⁸ ROHLÍKOVÁ, L., VEJVODOVÁ, J. *Vyučovací metody na vysoké škole*. Praha: Grada, 2012, str. 93. ISBN 978- 80-247-4152-9.

³⁹ PALÁN, Z., LANGER, T. *Základy andragogiky*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, str. 87. ISBN 978-80-86723-58-7.

2.3 Motivace dospělých k dalšímu vzdělávání

Termín motivace pochází z latinského slova *moveo* - hýbám a vyjadřuje se tím přeneseně hybná síla chování, která nám objasňuje, proč se jedinec chová právě tak, jak se chová. Důvodem vzniku motivace je potřeba a snaha o rovnováhu s prostředím a její zaměření je úzce spjato s dosavadními zkušenostmi, schopnostmi, dovednostmi, postoji, zájmy a emocemi dospělého, které se formovaly v průběhu jeho dosavadního vývoje.

Rozhodujícím faktorem úspěšného vzdělávání dospělých je vnitřní psychická pohnutka vyvolávána určitou potřebou, důvodem, rozhodnutím, silou a zaměřením motivů, které vedou dospělé studenty k naplnění potřeb. Silná vnitřní motivace dodává energii k překonání počátečních problémů a pochybností o vlastní výkonnosti, probouzí chuť ke studiu a tím pomáhá k připravenosti učit se. Seberealizace a osobní rozvoj dospělého, osobní význam cíle činnosti, novost dané situace, obsah učiva, to vše zvyšuje úroveň motivovanosti.⁴⁰

Motivace na počátku samotného studia bývá většinou velmi silná. Hlavní motivací bývá touha získat pracovní umístění v oblasti, která je pro studujícího zajímavá nebo jinak lukrativní, a proto zde vyvstává potřeba splnění požadavků pracovního zařazení. Motivací je často i touha po získání akademického titulu, kariérní postup. Ovšem s postupující délkou a náporu studijních povinností je obvyklé, že motivace postupně ochabuje, mnohdy velmi silně a studium se stává stále větším problémem. Objevují se záporné učební motivy, strach z neúspěchu, ze ztráty zaměstnání, a proto je třeba motivaci průběžně posilovat. Motivace různých sociálních vrstev a sociálních skupin není stejná. Mladší lidé mají spíše praktickou motivaci spojenou s výkonem profese, u starších lidí se objevuje motivace spojená s trávením volného času, s vyšším věkem a sociálním statusem jsou uspokojovány vyšší potřeby podle amerického psychologa Abrahama H. Maslowova, který se zabývá podstatou lidských potřeb a jejich strukturou. Faktem je, že učení se dospělých neprobíhá hlavně

⁴⁰ ROHLÍKOVÁ, L., VEJVODOVÁ, J. *Vyučovací metody na vysoké škole*. Praha: Grada, 2012, str. 167-169. ISBN 978- 80-247-4152-9.

za účelem uspokojení poznávacích zájmů, ale v důsledku nutnosti řešit konkrétní problémy.⁴¹

Lidé reagují v souladu s uspokojováním svých potřeb, tyto reakce mohou být vědomé nebo i nevědomé – chybné úkony, některé typy chování, které jsou pokládány za náhodné. Jejich myšlení a jednání je tedy ovlivněno individuálními potřebami, které jsou chápány jako základ motivačního chování. Maslowova teorie hierarchie potřeb je spojená se zkoumáním motivačních příčin a předpokládá, že potřeby lidí lze seřadit hierarchicky do pěti úrovní skupin. Jedinec nejprve uspokojuje fyziologické potřeby jako základní potřeby své a své rodiny, poté se snaží uspokojovat potřeby vyšší. Sám Maslow však připouští, že i na toto pravidlo existuje řada výjimek, jako například jedinec může usilovat o úctu, i když není naprosto sytý. Jednotlivé vývojové stupně potřeb:

- fyziologické potřeby – uspokojování hladu, spánku, obživy, teplo, dýchání,
- potřeby bezpečí a jistoty – jistota zaměstnání, bezpečnost, jistota rodiny, jistota zdraví, důchodové zajištění,
- potřeby sociální – sociální sounáležitost, pracovní podmínky a vztahy, členství v kolektivu a pracovních skupinách,
- potřeby uznání a úcty osobnosti – individuální důvěra ve své schopnosti, společenské uznání a ocenění,
- potřeby seberealizace – osobní rozvoj, kreativita, potřeba naplnit své schopnosti.⁴²

Největší motivací je úspěch, který zvyšuje u studujícího sebevědomí i sebehodnocení. Dochází ke zlepšení emočního stavu a zároveň se zvyšuje motivace pro tu činnost, která vedla k úspěchu. Prožitý úspěch patří mezi prostředky tak zvané remotivace, hovoříme tedy o znovuzískání motivace, která podporuje studijní aktivity

⁴¹ BENEŠ, M. *Andragogika*. Praha: Grada, 2008, str. 84. ISBN 978-80-247-2580-2.

⁴² ČASTORÁL, Z. *Management lidského faktoru*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2013, str. 205. ISBN 978-80-7452-038-9.

dospělého studujícího. Za určitých okolností stoupá úroveň výkonu i u osob se strachem z neúspěchu. Je třeba zdůraznit, že v obou případech, jak u osob úspěšných, tak u osob s potřebou vyhnout se neúspěchu, je hlavním motivačním činitelem úspěch.⁴³

Motivaci můžeme tradičně členit podle způsobu působení na pozitivní a negativní, nebo podle charakteru působení na vnější a vnitřní motivaci. Vnitřní motivace vytváří lidské prožívání a chování bez účasti odměny. Lidská přirozenost vyhledává novost, rozptýlení, dokazuje si svou schopnost zvládat a zdolávat překážky a ovládat svůj vlastní život. Vnější motivace se uplatňuje tehdy, kdy se určitá aktivita provádí kvůli konkrétní odměně. Student se učí ke zkoušce pro úspěšné hodnocení, současně si stanovuje cíle, které chce dosáhnout.⁴⁴ Lidé motivují sami sebe tím, co je uspokojuje, tím, že dělají to, co chtějí dělat, a proto aktivně rozvíjí stávající znalosti, dovednosti či postoje, které vedou k uspokojování potřeb v oblasti profesní, rodinné nebo osobní.

⁴³ LANGER, T. *Moderní lektor. Průvodce úspěšného vzdělavatele dospělých*. Praha: Grada, 2016, str. 131. ISBN 978-80-271-0093-4.

⁴⁴ PAVLAS, I. *Výkonová motivace a interpersonální potřeby*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2011, str. 15. ISBN 978-80-7464-021-6.

3 CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Podnikovým vzděláváním pracovníků je obvykle nazýván souhrn vzdělávacích aktivit zajišťovaných podniky s cílem doplnit, rozšířit, prohloubit a zvýšit pracovní schopnosti zaměstnanců v širším smyslu slova, tedy včetně potřebných sociálních vlastností pro vytváření zdravých mezilidských vztahů osob. Posláním podnikového vzdělávání je zejména odstranit negativní rozdíly mezi požadavky na pracovníka a jeho skutečným výkonem, který může být ovlivněn například sníženou motivací nebo sníženým rozvojem schopností.⁴⁵ Vzdělávání uskutečňované podniky tvoří významnou součást celoživotního vzdělávání. Aby bylo vzdělávání efektivní a garantovalo podniku návratnost, musí být systematické a vycházet z celkové podnikové strategie vzdělávání. Vyžaduje to nezbytnou součinnost mezi jednotlivými odbory uvnitř organizace a zároveň spolupráci s interními a externími odborníky a vzdělávacími institucemi. Efektivně realizované vzdělávání má dlouhodobý charakter, jenž je tvořený čtyřmi fázemi, kterými jsou identifikace vzdělávacích potřeb a vymezení cílů vzdělávání, plánování vzdělávání, uskutečnění vzdělávacího procesu a následné hodnocení výsledků vzdělávání.⁴⁶

System vzdělávání příslušníků Policie ČR je stanoven interním aktem řízení policejního prezidenta⁴⁷, podle kterého se vzdělávání příslušníků člení na:

- kvalifikační přípravu, která obsahuje
 - a) přípravu na služební místo⁴⁸, součástí této přípravy je i základní odborná příprava a služební příprava, přičemž kvalifikační příprava nově přijímaných příslušníků zůstává stále naprostou prioritou,

⁴⁵ VETEŠKA, J. *Přehled andragogiky*. Praha: Portál, 2016, str. 118. ISBN 978-80-262-1026-9.

⁴⁶ VODÁK, J., KUCHARČÍKOVÁ, A. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. Praha: Grada, 2007, str. 67. ISBN 978-80-247-1904-7.

⁴⁷ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. *Pokyn policejního prezidenta č. 316/2017, o profesním vzdělávání*.

⁴⁸ §19 odst. 2 a 5 zákona č. 361/2003 Sb.

- b) přípravu na vykonávanou činnost, vzdělávání příslušníků se zaměřuje na získávání vědomostí a rozvoj dovedností nezbytných pro výkon konkrétních činností, které vyplývají z náplně služebního místa⁴⁹,
- další odbornou přípravu, prostřednictvím které si příslušník prohlubuje a obnovuje již získané kompetence pro činnosti, které odpovídají jeho pracovní roli,
 - doplňující přípravu, která je zaměřena na zvláštnosti výkonu služby v konkrétním útvaru policie anebo konkrétní služby policie.

Vzdělávací proces je organizován v souladu se vzdělávacím programem tak, aby byly splněny cíle vzdělávání. Vzdělávání probíhá formou:

- denní výuky, čímž se rozumí výuka ve škole nebo vzdělávacím zařízení Ministerstva vnitra v rozsahu pěti pracovních dní nepřetržitě během celého studia,
- distanční výuky, kterou se rozumí samostudium při výkonu služby na pracovišti studujícího, eventuálně i mimo pracoviště v době mimo výkon služby,
- kombinované výuky, kdy dochází ke střídání denní a distanční formy studia, která spočívá v individuálním učení se společnými semináři.

Dokladem o úspěšném absolvování vzdělávání je osvědčení, které je vystaveno za podmínek úspěšně vykonané závěrečné zkoušky nebo splnění jiných předpokladů studia. V případě, že vzdělávání není ukončeno žádnou závěrečnou zkouškou, vzdělávací zařízení vydá potvrzení o účasti.

⁴⁹ § 19 odst. 1 a § 45 odst. 2 písm. b) zákona č. 361/2003 Sb.

3.1 Vzdělávací zařízení Policie České republiky

Na základě rozhodnutí ministra vnitra byl zřízen k 1. červenci 2015 Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy⁵⁰, který převzal k 1. lednu 2016 od Ministerstva vnitra ČR do správy Policie ČR, řízení policejních vzdělávacích zařízení, a to

- vzdělávací zařízení Brno, jehož součástí je také pracoviště odboru zabezpečení výuky se sídlem ve vypůjčených prostorách Vyšší policejní školy a Střední policejní školy Ministerstva vnitra v Holešově,
- vzdělávací zařízení Pardubice, jehož součástí je také pracoviště odboru zabezpečení výuky v Praze-Ruzyni,
- vzdělávací zařízení Praha se sídlem ve vypůjčených prostorách Vyšší policejní školy a Střední policejní školy v Praze, jehož součástí je také pracoviště odboru zabezpečení výuky v Jihlavě.

Tímto převodem části vzdělávacích kapacit Ministerstva vnitra získala Policie ČR nástroj, kterým může efektivně zajišťovat odbornou připravenost příslušníků potřebnou pro výkon služby, a zároveň převzala odpovědnost za řízení, organizaci a vlastní realizaci vzdělávání a výcviku příslušníků policie v celém komplexu profesního vzdělávání a služební přípravy.

Jednotlivé odbory zabezpečení výuky vzdělávacích zařízení zajišťují prostřednictvím svých oddělení výuku a výcvik nejen v oblasti získávání odborné způsobilosti, ale také v oblasti zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel

- vzdělávací zařízení Brno, včetně pracoviště v Holešově – oddělení práva a kriminalistiky, dopravní služby, vnější služby, služební přípravy, informatiky, psychologie,
- vzdělávací zařízení Pardubice – oddělení práva a kriminalistiky, oddělení speciálních příprav a pyrotechniky; pracoviště Praha – Ruzyně – oddělení speciálních činností,

⁵⁰ VĚSTNÍK MINISTRA VNITRA. Nařízení Ministra vnitra č. 67/2008, kterým se zřizují útvary Policie České republiky s celostátní působností.

- vzdělávací zařízení Praha – oddělení práva a kriminalistiky, dopravní služby, vnější služby, služební přípravy, informatiky, psychologie; pracoviště Jihlava – oddělení práva a obecného výkonu služby, oddělení dopravní služby, oddělení automobilní služby.⁵¹

Hlavním cílem všech vzdělávacích zařízení je poskytovat odborné vzdělávání na vysoké profesionální úrovni podle potřeb praxe.

Školní policejní středisko

Školní policejní středisko je organizačním článkem krajského ředitelství policie a zakládá ho krajský ředitel na základě rozhodnutí policejního prezidenta. Školní policejní středisko zajišťuje v definovaném rozsahu vzdělávání, výcvik a rozvoj morálních a osobnostních vlastností příslušníků při metodickém usměrňování systému celoživotního vzdělávání. V rámci svého rozsahu činností plní školní policejní středisko tyto úkoly:

- posuzuje fyzickou způsobilost u uchazečů o přijetí do služebního poměru a dále před ustanovením na služební místo,
- v průběhu základní odborné přípravy zajišťují vzdělávání, výcvik a rozvoj morálních a osobnostních vlastností příslušníků, zejména odborným výcvikem a odbornou praxí,
- podílí se na přípravě a realizaci služební zkoušky příslušníků,
- zajišťuje další odbornou a specializační přípravu příslušníků, která je zaměřena na upevňování, rozšiřování a prohlubování odbornosti v souladu s náplní služební činnosti, vyplývající z konkrétního služebního místa,
- realizují služební přípravy, které jsou zaměřeny k soustavnému získávání, udržování a prohlubování odborné způsobilosti potřebné pro výkon služby, jako například služební tělesná, střelecká a taktická příprava nebo integrovaný výcvik příslušníků policie na speciálně vybaveném výcvikovém pracovišti,

⁵¹ SBÍRKA INTENÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ ŘEDITELE ÚTVARU POLICEJNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY. *Rozkaz ředitele Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy č. 3/2018, kterým se vydává organizační řád Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy.*

- vytváří podmínky pro policejní sportovní činnost, organizuje a provádí služební přebory a sportovní soutěže,
- školí a přezkušuje řidiče služebních vozidel policie krajského ředitelství policie, kterým následně vydává a prodlužuje platnost povolení k řízení služebních vozidel policie,
- vysílá příslušníky krajského ředitelství policie ke studiu základní odborné přípravy a dalších odborných kurzů a zajišťuje evidenci absolvovaných vzdělávacích programů pro splnění povinných kvalifikačních požadavků a dalších odborných požadavků příslušníků krajského ředitelství policie.⁵²

3.2 Vzdělávací instituce Ministerstva vnitra České republiky

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově je zřízena Ministerstvem vnitra České republiky a je nedílnou součástí systému policejního školství. Zařízení školy, servis a materiální zázemí využívají také studenti a pedagogický sbor Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy Policejního prezidia ČR s celostátní působností.

Škola je zapojena do dalšího odborného vzdělávání v rámci celoživotního učení v oblasti profesního vzdělávání příslušníků policie se zaměřením na rozvoj dovedností a získávání vědomostí nezbytných pro výkon konkrétních činností na služebním místě, dále v oblasti základní odborné přípravy, respektive specializačních, inovačních a jazykových kurzů. Jazykové kurzy jsou zaměřeny především na znalost odborné terminologie, která vychází z praktického výkonu policejní služby. Dále poskytuje vzdělání vedoucí k získání příslušného stupně vzdělání, kvalifikační a další odborné vzdělávání v oblastech pedagogiky, cizinecké agendy, ochrany utajovaných informací a informatiky podle potřeb Policie ČR.

⁵² SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 14/2010, o školních policejních střediscích.*

Škola je součástí mezinárodních aktivit a projektů, prostřednictvím kterých zaměstnanci školy pořádají mezinárodní konference a speciální kurzy pro pohraniční policii států Středoevropské policejní akademie MEPA, zapojují se do vzdělávacích aktivit Evropské policejní akademie – CEPOLu (European Police College)⁵³ aj.

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze je zřízena Ministerstvem vnitra ČR jako organizační složka státu s celorepublikovou působností. Hlavním posláním školy je profesně připravit příslušníky policie pro výkon funkcí na jednotlivých útvarech Policie ČR. Příslušníkům zajišťuje odborné vzdělávání v rámci celoživotního vzdělávání, nabízí kvalifikační a specializační kurzy, jazykové kurzy, vzdělávání v oblasti pedagogiky, kontrolních činností, práva, personalistiky, ochrany utajovaných informací a komunikačních technologií. Vedle prezenčních kurzů a seminářů škola nabízí také e-learningové kurzy.

Udržováním pravidelných kontaktů v rámci mezinárodní policejní spolupráce na úseku vzdělávání škola získává a zároveň předává zkušenosti a poznatky, které přispívají k odbornému a kvalitnímu vzdělávání příslušníků během vzdělávacích aktivit.⁵⁴

Policejní akademie České republiky v Praze

Součástí systému policejního vzdělání je státní vysoká škola, Policejní akademie ČR se sídlem v Praze. Vysoká škola univerzitního typu nabízí studium k získání vysokoškolského vzdělání a dále kurzy celoživotního vzdělávání. Nabízené studijní programy uskutečňuje v prezenční nebo kombinované formě a ukončeny jsou soubornou státní zkouškou a obhajobou bakalářské, diplomové nebo disertační práce.

⁵³ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově*. [online]. [cit. 2018-10-01]. Dostupné z intranetu: <http://www.sps.km.jm/joomla/>

⁵⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze*. [online]. [cit. 2018-10-01]. Dostupné z intranetu: <http://www.spsmr.mv.cz/>

Vnitřně se člení na dvě fakulty – Fakultu bezpečnostně právní a Fakultu bezpečnostního managementu, na kterých mohou studovat nejen příslušníci policie, ale také zaměstnanci ministerstva vnitra a dalších bezpečnostních složek společně s civilními uchazeči.

Studijní programy dalšího vzdělávání jsou Policejní akademií ČR flexibilně obnovovány v návaznosti na aktuální dění ve společnosti, bezpečnostní rizika, na problematiku Evropské unie a na kvalifikační potřeby a požadavky příslušníků policie. Kurzy celoživotního vzdělávání nabízí aktuální témata ve spojitosti na legislativní a podobné změny, které ovlivňují výkon policejních služeb a bezpečnostních činností. Nabízí a realizuje kvalitní kurzy, při kterých dbá na aktuální obsah a využitelnost těchto kurzů pro policejní praxi, jako například kurz hospodářské kriminality, kvalifikační kurzy kriminalistických expertů, kurzy s problematikou extremismu, manažerské kurzy pro vrcholový management Policie ČR a další.

Policejní akademie ČR je součástí aktivit na mezinárodních projektech Evropské policejní akademie CEPOL, Středoevropské policejní akademie MEPA a Asociace evropských policejních akademií AEPC, zaměřených na policejní vzdělávání. K prioritním aktivitám v rámci rozvoje mezinárodní spolupráce na úseku vzdělávání patří zapojení vysoké školy do programu Erasmus, finančně podporovaného z prostředků Evropské unie.⁵⁵

⁵⁵ POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policejní akademie České republiky v Praze*. [online]. [cit. 2018-10-01]. Dostupné z internetu: <https://www.polac.cz>

3.3 Mezinárodní policejní vzdělávání

CEPOL

V říjnu roku 1999 rozhodla Evropská komise na svém zasedání ve Finsku o založení Evropské policejní akademie – CEPOL (European Police College). V roce 2006 se CEPOL stává agenturou Evropské unie s oficiálním názvem „Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva“ se sídlem v Budapešti, která vytváří mezinárodní vzdělávací aktivity a programy určené pro složky působící v oblasti svobody, bezpečnosti a justice. Sdružuje členské státy Evropské unie a tři přidružené země (Island, Norsko, Švýcarsko) s cílem vytváření společné evropské policejní identity. Úkolem agentury je sdílení, předávání a rozvíjení zkušeností i vědomostí a odborné vzdělávání příslušníků středního a vyššího managementu a expertů na evropské i mezinárodní úrovni. Prostřednictvím tvorby společných učebních osnov harmonizuje policejní vzdělávání, realizuje kurzy a semináře především na téma organizovaného zločinu, dále organizuje webináře⁵⁶, online vzdělávání a koordinuje výměnné programy. Vzdělávací aktivity jsou organizovány přímo ve vzdělávacích institucích jednotlivých členských států Evropské unie. Prostřednictvím tohoto vzdělávacího balíku tak mohou účastníci v praxi využívat nejen získané znalosti, ale také mezinárodní kontakty, což v konečném důsledku přispívá k tomu, aby jejich práce přinesla vyšší efekt. V praxi to znamená, že jsou vytvářeny podmínky pro efektivnější podporu bezpečnosti v Evropě. Národní kontaktní kancelář disponující aktuálním přehledem CEPOL aktivit a koordinující spolupráci s centrálou se nachází na odboru bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání Ministerstva vnitra České republiky.⁵⁷

⁵⁶ Webinář je slovo vzniklé spojením anglického slova web – celosvětová síť a koncovky českého slova seminář. Hovoříme o edukačním přenosu informací mezi lektorem a účastníky webináře. Účastníci se připojují v pevně stanovenou dobu konání ze svých pracovišť přes počítače, notebooky a počítačovou síť a společně s lektorem sdílejí stejný obsah. Během webináře je účastníkům zajištěna možnost přímého dotazování se lektora a to pomocí písemného dotazu, například chat, email nebo pomocí obrazu a hlasu, například audio, video přenos.

VETEŠKA, J. *Přehled andragogiky*. Praha: Portál, 2016, str. 211. ISBN 978-80-2621026-9.

⁵⁷ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu: <https://upvsp-portal.pcr.cz/SitePages/CEPOL.aspx>

Obrázek 1: Logo Evropské policejní akademie CEPOL

Zdroj⁵⁸

MEPA

Česká republika v roce 2001 v Budapešti podepsala spolu s dalšími sedmi ministry vnitra středoevropských zemí dokument „Společné prohlášení o spolupráci v rámci Středoevropské policejní akademie“ a na základě této dohody je založena Středoevropská policejní akademie – MEPA (Mittleuropäische Polizeiakademie). V současné době patří mezi členské země MEPA vedle České republiky, Spolková republika Německo, Rakousko, Švýcarsko, Slovenská republika a Maďarsko. Jako moderní policejní vzdělávací institut podporovaný svými členskými státy organizuje primárně vzdělávací aktivity, které jsou zacíleny na střední a vyšší policejní management s dlouhodobou praxí v přímém výkonu služby.

Vzdělávání je zaměřeno na praktické aspekty a aktuální požadavky výkonu policejní služby. Hlavní aktivitou MEPA jsou kurzy a odborné semináře věnované organizované kriminalitě, integrované hraniční bezpečnosti, jazykové kurzy a odborné hospitace u zahraničních útvarů policie. Oficiálním jazykem MEPA je němčina. Národní koordinační centrum sloužící ke komunikaci s centrálou a příslušnými policejními orgány působí v České republice na Ministerstvu vnitra v rámci odboru bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání.⁵⁹

⁵⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu:

<https://upvsp-portal.pcr.cz/PublishingImages/SitePages/CEPOL/cepol%20logo.png>

⁵⁹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu: <https://upvsp-portal.pcr.cz/SitePages/MEPA.aspx>

Obrázek 2: Logo Středoevropské policejní akademie MEPA

Zdroj⁶⁰

FRONTEX

Frontex je evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž, která byla zřízena v roce 2004 se sídlem ve Varšavě. Úkolem agentury je koordinace ochrany vnějších hranic Evropské unie a Schengenského prostoru v součinnosti s pohraničními orgány členských zemí. Úkolem agentury je pomoc při vzdělávání a odborné přípravě vnitrostátní pohraniční stráže vytvářením společných osnov, vyhodnocuje rizika pro bezpečnost hranic Evropské unie, poskytuje členským státům technickou a operativní pomoc, rovněž rozvíjí a provozuje informační systémy napomáhající k rychlé výměně informací mezi pohraničními orgány.

Hlavní aktivity a úkoly agentury jsou uvedeny v právním základě a patří mezi ně:

- analýza rizik,
- společné operace,
- rychlá reakce,
- výzkum,
- výcvik,
- společné návratové operace,
- výměna informací.⁶¹

⁶⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu: <https://upvsp-portal.pcr.cz/PublishingImages/mepa%20logo.jpg>

Národním partnerem v České republice je Služba cizinecké policie. Policie ČR plní úkoly vyplývající ze zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, z nichž vyplývají povinnosti a oprávnění Policie ČR při zajišťování ochrany hranic. Zajištění plnění úkolů, které souvisejí s povinností pravidelného poskytování analytických a faktických informací týkajících se zabezpečení hranic České republiky agentuře FRONTEX, stanoví rozkaz policejního prezidenta.⁶²

Obrázek 3: Logo Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž FRONTEX

Zdroj⁶³

ILEA

Ilea je Mezinárodní bezpečnostní akademie, která vznikla na základě společné iniciativy Maďarska a USA. Sídlí v objektu maďarské policie v Budapešti a je řízena Ministerstvem zahraničních věcí USA (Department of State USA). ILEA ročně organizuje okolo 35 specializovaných vzdělávacích aktivit z oblasti prosazování práva a bezpečnosti, na které jsou zpravidla 2x – 3x ročně Útvarem policejního vzdělávání a služební přípravy Policejního prezidia vysíláni posluchači z řad Policie ČR. Výuku na

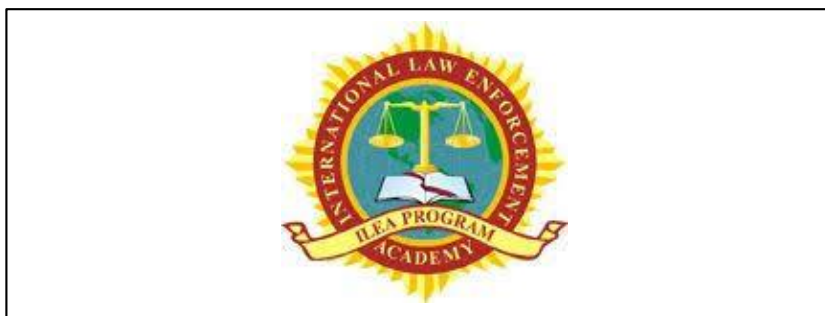
⁶¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu: <https://upvsp-portal.pcr.cz/SitePages/Frontex.aspx>

⁶² SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozkaz policejního prezidenta č. 124/2018, kterým se stanoví úkoly k zajištění pravidelného poskytování informací agentuře Frontex k posuzování zranitelnosti ochrany hranic*.

⁶³ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu: <https://upvsp-portal.pcr.cz/PublishingImages/Frontex.jpg>

některých kurzech pořádaných ILEA lektorsky zajišťují experti z řad specializovaných útvarů a služeb Policie ČR. Vzdělávací aktivity Mezinárodní bezpečnostní akademie jsou realizovány zejména pro státy Střední a Východní Evropy, Západního Balkánu a postsovětské státy.⁶⁴

Obrázek 4: Logo Mezinárodní bezpečnostní akademie ILEA

Zdroj⁶⁵

Mezinárodní vzdělávací aktivitou rozumíme vzdělávací aktivitu, kterou organizuje zahraniční vzdělávací instituce v tuzemsku nebo v zahraničí, útvary vzdělávání v součinnosti s ministerstvem v rámci mezinárodní policejní spolupráce nebo odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky.⁶⁶

⁶⁴ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvary policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu: <https://upvsp-portal.pcr.cz/SitePages/Ilea.aspx>

⁶⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvary policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu: <https://upvsp-portal.pcr.cz/PublishingImages/ILEA.jpg>

⁶⁶ SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. Pokyn policejního prezidenta č. 316/2017, o profesním vzdělávání.

4 PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NOVĚ NASTUPUJÍCÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Policie České republiky klade před nově nastupující uchazeče nelehké úkoly, které musí během doby, než se stanou policisty, zvládnout. Pokud uchazeč o práci příslušníka splní předpoklady pro přijetí do služebního poměru, je to jen začátek dlouhé cesty k cíli. V prvním roce absolvuje základní odbornou přípravu (dále jen ZOP), během které musí získat vědomosti, znalosti, dovednosti a kompetence potřebné pro práci policisty. Až po úspěšném absolvování ZOP a složení zkoušky, která je zaměřená na prověření získaných znalostí a dovedností z odvětví práva, taktiky zákroku a administrativních dovedností, je příslušník začleněn do výkonu služby na konkrétním služebním místě, kde získává další praktické zkušenosti z přímého výkonu služby. Po třech letech působení ve služebním poměru je pak příslušník povinován zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, úspěšně vykonat služební zkoušku, kde v § 12 tohoto zákona jsou stanoveny její kritéria. Po dobu tří let je příslušník ve služebním poměru na dobu určitou. Na dobu neurčitou se zařadí po uplynutí služebního poměru na dobu určitou, jestliže úspěšně vykonal služební zkoušku. Další podmínkou danou výše uvedeným zákonem pro zařazení příslušníka do služebního poměru na dobu neurčitou je závěr služebního hodnocení, které vypracovává nadřízený služební funkcionář, kdy v hodnocení musí příslušník dosáhnout alespoň dobrých výsledků ve výkonu služby. Tímto aktem – složením služební zkoušky a zařazením příslušníka do služebního poměru na dobu neurčitou, by měla být završena příprava absolventa pro úspěšné plnění úkolů policie.⁶⁷

⁶⁷ § 10, § 11 a § 12 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

4.1 Předpoklady přijetí uchazeče do služebního poměru

Předpoklady přijetí uchazeče do služebního poměru k Policii České republiky jsou striktně dány již výše zmiňovaným zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Do služebního poměru může být přijat státní občan České republiky (dále jen "občan"), který:

- a) o přijetí písemně požádá,
- b) je starší 18 let,
- c) je bezúhonný,
- d) splňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební místo, na které má být ustanoven,
- e) je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby,
- f) je plně svéprávný,
- g) je oprávněný seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního právního předpisu, má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje,
- h) není členem politické strany nebo politického hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace,
- i) nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost.⁶⁸

Výše uvedené podmínky musí splnit každý uchazeč o přijetí do služebního poměru k Policii České republiky. Jedním z předpokladů přijetí je **bezúhonnost**, kdy tato se váže nejen na páchaní úmyslných či nedbalostních trestných činů, ale také na rovinu přestupkového práva. U uchazeče je také prověřována pověst v jeho bydlišti či předchozím zaměstnání, v rámci které se rovněž zkoumá i skutečnost, zda nevykazuje znaky závislosti na alkoholu či jiných psychotropních látkách nebo činnostech. **Zdravotní způsobilost** je posuzována na základě výpisu ze zdravotnické dokumentace, výsledku lékařské prohlídky a dalších potřebných vyšetření. **Osobnostní způsobilost** posuzuje psycholog psychologického pracoviště bezpečnostního sboru a za

⁶⁸ § 13 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

fyziicky způsobilého se považuje občan, který vyhovuje požadavkům na tělesnou zdatnost, jež stanoví ředitel bezpečnostního sboru služebním předpisem pro výkon služebního místa, na které má být ustanoven.⁶⁹ Takto by se daly velice stručně sumarizovat požadavky na občana, který se rozhodl být příslušníkem policie.

4.2 Kompetence absolventa základní odborné přípravy

Kompetence potřebné pro policejní práci jsou velmi specifické, spousta z nich nelze získat mimo policejní sbor a další pak nelze získat bez vnitřního osvojení kompetencí nižší úrovně, které podmiňují osvojení si kompetencí úrovně vyšší. Termín kompetence je v andragogickém chápání definovaný jako jedinečná „*schopnost člověka úspěšně jednat a dále rozvíjet svůj potenciál na základě integrovaného souboru vlastních zdrojů, a to v konkrétním kontextu různých úkolů a životních situací, spojenou s možností a ochotou (motivací) rozhodovat a nést za svá rozhodnutí odpovědnost*“.⁷⁰ V andragogickém slovníku se dále uvádí, že z hlediska psychologického jsou kompetence vlastnosti, schopnosti a jim odpovídající vědomosti a dovednosti, které jedinci umožňují úspěšně vykonávat náročnou činnost v obtížných podmínkách, čímž se mu v pracovním životě otevírají možnosti většího počtu pracovních i sociálních pozic a rolí.⁷¹ Pojem klíčové kompetence představuje cílový stav, k jehož naplnění směřuje veškeré vzdělávání. Klíčové kompetence jsou formulovány jako soubory vědomostí, dovedností, postojů a hodnot, které jsou důležité pro osobní rozvoj jedince a jeho začlenění se do společnosti⁷².

Vzdělávání a výcvik v základní odborné přípravě je směřován především k tomu, aby absolventi, se zřetelem k potřebě výkonu povolání policisty, posílili níže uvedené klíčové kompetence a přípravou v rámci ZOP si vytvořili kompetence odborné.

⁶⁹ § 14 a § 15 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

⁷⁰ VETEŠKA, J., TURECKIOVÁ, M. *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada, 2008, str. 27. ISBN 978-80-247-1770-8.

⁷¹ PRŮCHA, J., VETEŠKA, J. *Andragogický slovník*. Praha: Grada, 2012, str. 150. ISBN 978-80-247-3960-1.

⁷² PRŮCHA, J., VETEŠKA, J. *Andragogický slovník*. Praha: Grada, 2012, str. 144. ISBN 978-80-247-3960-1.

Klíčové kompetence se skládají z několika dílčích kompetencí. První z nich jsou definovány jako **kompetence komunikační**, což jsou schopnosti vyjadřovat se přiměřeně k účelu jednání a komunikační situaci v mluveném i psaném projevu přehledně a jazykově správně. Absolvent by měl zvládnout formulovat srozumitelně a souvisle své myšlenky, zpracovávat různé pracovní materiály, dodržovat jazykové a stylistické normy, používat správně odbornou terminologii. Důležité je také umět písemně zaznamenat podstatné myšlenky a údaje z textů a projevů jiných lidí (přednášek, diskusí, sdělení občanů při přijetí oznámení apod.), dodržovat etiku, základy společenského chování a etického kodexu. Mezi další klíčové kompetence řadíme **kompetence personální**, kdy v těchto je spatřována schopnost posuzovat reálně své fyzické i duševní možnosti, odhadovat výsledky svého jednání a chování, stanovovat si reálné cíle. Absolvent by se měl cíleně vzdělávat, udržovat fyzickou kondici, duševně a mentálně se rozvíjet, efektivně plánovat svůj čas. Měl by zvládnout stanovovat jednotlivé činnosti a postupy, jejich logickou posloupnost a časový harmonogram plnění, sledovat a vyhodnocovat jejich realizaci, dále volit vhodné didaktické pomůcky a postupy ke splnění jednotlivých výukových cílů. Důležité je také naučit se využívat zkušenosti jiných, učit se od nich, přijímat hodnocení svých výsledků a postojů i ze strany jiných lidí, adekvátně na ně reagovat, rozvíjet dovednost sebereflexe a přijímání rad i kritiky. Mezi **sociální kompetence** řadíme schopnosti adaptovat se na pracovní prostředí a spolupracovat s ostatními v menších i větších kolektivech, a v těchto plnit zodpovědně a v odpovídající kvalitě svěřené úkoly, přistupovat k práci v týmu aktivně předkládáním vlastních návrhů na zlepšení, podílet se na vytváření vstřícných pracovních, společenských, občanských a rodinných vztahů. Musíme zde zařadit i schopnost předcházet osobním konfliktům, vystupovat otevřeně proti diskriminaci a nesnášenlivosti. Na zřetel je potřeba brát nejen práci v kolektivu, ale také samostatnost při řešení běžných pracovních i mimopracovních problémů, schopnost porozumět zadání úkolu a určit podstatu problému. K tomuto získávat relevantní informace, používat informační zdroje potřebné k řešení problému, vytýčit postup řešení, zvážit klady a zápory jednotlivých způsobů řešení, tyto dále optimalizovat, vyhodnotit a ověřit jejich správnost. Dnešní doba se neobejde bez znalostí v oboru informačních a komunikačních technologií, které jsou bezprostředně vázány na efektivní práci s informacemi. Máme na mysli především základní práci

s počítači a dalších periferních zařízeních, které jsou s jejich funkcí spjaty, ovládat jejich programové vybavení a v neposlední řadě být rovněž informován s riziky, které jsou k těmto technologiím vázány. Moderní technologie jsou úzce spjaty i s prací policie, proto je nutné zajímat se o jejich rozvoj a nové možnosti využití k zefektivnění práce. Další dílčí kompetencí, kterou řadíme mezi klíčové, jsou **občanské kompetence**, tzn. realizace osobního potenciálu a zapojení do společnosti, schopnost jednat odpovědně, samostatně, aktivně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale především v zájmu veřejném. Dbát na dodržování zákonů a pravidel chování, respektovat práva a osobnost druhých lidí, aktivně vystupovat proti rasismu, nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci, jednat v souladu s morálními principy, dbát na dodržování demokratických hodnot společnosti. Mezi občanské kompetence můžeme rovněž zařadit zájem o politické a společenské dění u nás i ve světě. Na základě získaných informací poté posilovat vlastní úsudek, nepodléhat manipulaci a být schopen o daném problému adekvátně diskutovat. Každý uchazečů o práci policisty by měl být pečlivý, svědomitý, umět se sebevzdělávat, mít potřebu zkvalitňování vlastní práce, uplatňovat sebehodnocení a sebereflexi, průběžně si udržovat fyzickou kondici a dodržovat zásady duševní hygieny, rozvíjet svůj osobní, profesní a sociální potenciál.

Odborné kompetence by si měl absolvent vytvořit během základní odborné přípravy. Jsou to kompetence, které jsou nepostradatelnou součástí každodenní práce policisty. Společensky sledovaným aspektem je **etika** policejní práce a chování policisty k občanům. Každý policista by si měl uvědomit, že při jednání a vystupování na veřejnosti a při plnění úkolů policie nevystupuje jen sám za sebe, ale je společností vnímán jako součást velké skupiny - policie. Každý nově nastupující policista by měl pochopit úlohu policie v demokratické společnosti, umět rozpoznat a pochopit etické aspekty, sociální pozadí a rozsah policejních činností. Při své práci svědomitě plnit služební povinnosti příslušníka, které pro něj vyplývají z právních předpisů, interních aktů řízení a rozkazů, ale rovněž vnímat potřeby občanů, umět objektivně vyhodnotit situaci a adekvátně na ní reagovat. Zcela zásadní je také otázka korupce, kdy by měl absolvent zvládnout a odhalovat její zdroje a mechanismy tak, aby korupčnímu jednání nepodlehl. Uvědomit si skutečnost, že policejní práce není jen represe, ale důležitou a nepostradatelnou součástí jeho práce bude i prevence a předcházení trestné činnosti. Na konci výcviku by měl být schopen chovat se vždy v souladu s etickými a právními

normami nejen při plnění služebních povinností, ale také v době osobního volna, ztotožnit se s prací policisty, s morálními principy a etickým kodexem policisty.

Další součástí kompetencí je **odbornost a právní vědomí**. V rámci plnění úkolů bude spolupracovat s představiteli orgánů obcí, občany a obecní policií, dohlížet na ochranu veřejného pořádku, realizovat preventivní a výchovnou činnost, zabraňovat páčání trestných činů a přestupků, ale také řešit zcela nestandardní situace, ve kterých se může občan ocitnout a požádá policii o pomoc. Z výčtu jen zlomku činností policie je patrné, že policista musí mít právní vědomí a přehled celým spektrem právních norem, které bude uplatňovat v rámci plnění úkolů. Získané vědomosti z oblasti práva během ZOP budou jen základním stavebním kamenem pro následné vzdělávání a prohlubování znalostí a vědomostí pro to, aby poté mohl úspěšně vykonávat povolání, které si zvolil a bezzbytku svou každodenní činností naplňovat motto policie: „Pomáhat a chránit“.⁷³

4.3 Základní odborná příprava a řízená praxe příslušníků Policie České republiky

4.3.1 Délka základní odborné přípravy

Základní odborná příprava nově nastupujících příslušníků policie prochází dlouholetým vývojem. Její celková délka 12 měsíců se v podstatě nemění, ale dochází ke změnám délky jednotlivých bloků a k úpravám vzdělávacích cílů, které jsou dány vývojem společnosti a přizpůsobují se potřebám moderního bezpečnostního sboru, který musí reagovat na nové hrozby v oblasti bezpečnosti. V této kapitole se seznámíme se schválenou koncepcí pro rok 2018. Tato je členěna do 4 částí:

- 1) Nástupní příprava - 1 měsíc
- 2) Odborná příprava I - 6 měsíců
- 3) Řízená praxe - 3 měsíce
- 4) Odborná příprava II - 2 měsíce

⁷³ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Vzdělávací program. Základní odborná příprava 2018 – Odborná výuka I, II*, str. 4-6.

Délka odborné přípravy I a II, kterou v rámci ZOP uchazeči absolvují, je 35 týdnů, dále ZOP zahrnuje 2 týdny na přípravu a vykonání závěrečné zkoušky, do celkové doby se musí započíst rovněž cca 2 týdny, které v roce připadají na státní svátky a také 4 týdny nařízené dovolené.⁷⁴

4.3.2 Cíle a obsah vzdělávání dílčích částí základní odborné přípravy

Nástupní příprava

Základní odborná příprava, jak bylo výše uvedeno, je rozčleněna do 4 částí, kdy v rámci prvního měsíce jsou absolventi seznámeni se základními povinnostmi příslušníka policie, se základy v oblasti pořadové přípravy, služební a ústrojové kázně, fyzické připravenosti a bezpečné manipulace se služební zbraní. Musí znát organizační strukturu a působnost Policie ČR, dále etický kodex a služební slib, pojmy služební kázeň, kázeňský přestupek, kázeňské odměny a kázeňské tresty. V oblasti pořadové přípravy jsou to správné reakce na povely pořadových cviků, používání pravidel služební kázně a zdvořilosti v každodenní praxi. Další oblastí je pak výuka a praktická cvičení pro získání dovedností spočívajících v ovládnutí základních střeleckých dovedností, bezpečné manipulaci se služební zbraní, pravidel pro jejich ukládání, nošení a způsoby použití v rámci zákonných norem. Nezanedbatelnou součástí je také výuka zaměřená na ústrojovou kázeň – nošení služebního stejnokroje, výstroje, výzbroje a péče o svůj zevnějšek. V neposlední řadě jsou to také základy poskytování první pomoci při život zachraňujících úkonech a také zásady čtení topografických map a orientace v terénu za využití mapy. V rámci této nástupní přípravy je výcvik věnován rovněž kondiční přípravě a zvyšování fyzické připravenosti.

⁷⁴ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Vzdělávací program. Základní odborná příprava 2018 – Odborná výuka I, II*, str. 20.

Tato úvodní část ZOP je ukončena prověřením znalostí z výše uvedených oblastí a podmínkou pro úspěšné zvládnutí nástupní přípravy je také 90 % účast na výuce.⁷⁵

Odborná příprava I a II

Druhou a čtvrtou částí ZOP je odborná příprava, během které probíhá vzdělávání absolventů v oblasti:

- základy práva,
- základy kriminalistiky,
- služby pořádkové a cizinecké policie,
- služby dopravní policie,
- řízení služebních vozidel,
- přípravy k použití donucovacích prostředků,
- přípravy k použití služební zbraně,
- zdravotní přípravy,
- komunikace a policejní etiky,
- spojovací přípravy,
- administrativy a informačních technologií,
- komplexních policejních činností.

Cílem přípravy v oblasti **základy práva** je vysvětlit pojem právo, právní řád, prameny práva, právní norma - působnost, platnost a účinnost právních norem, pojmenovat rozdíl mezi občansko-právními delikty, přestupky a trestnými činy ve vybraných právních oblastech (vlastnické právo, rodinné právo), charakterizovat podmínky vzniku, důvody změn a skončení služebního poměru a další náležitosti uvedené v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Výuka pokračuje charakteristikou základních pojmů trestního zákoníku a přestupkového zákona (trestní odpovědnost), zánik trestní odpovědnosti, skutková podstata a její znaky u trestného činu a přestupku, recidiva, souběh trestných činů, pokračování v trestné činnosti a právních následků trestného činu. Blok výuky se také

⁷⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Vzdělávací program. Základní odborná příprava 2018 - Nástupní příprava*, str. 5.

zabývá jednotlivými stádii trestního řízení, subjekty trestního řízení, včetně jejich procesního postavení a postupy policejního orgánu před zahájením trestního stíhání. V neposlední řadě to bude také objasnění pojmu dokazování, a s ním svázané řádné administrativní zadokumentování protiprávního jednání, včetně praktických kriminalisticko-taktických postupů při aplikaci procesních úkonů, jimiž se zajišťují osoby a věci důležité pro trestní řízení.

Naučit uchazeče *základům kriminalistiky* je dalším cílem výuky odborné přípravy příslušníků policie. V této oblasti je výuka věnována pojmem kriminalistická stopa, obecné zásady vyhledávání a zajišťování stop na místě činu, druhy stop. Následuje rozbor jednotlivých druhů stop, jakým způsobem vznikají, jak se zajišťují a následně uchovávají pro potřeby důkazního řízení. Další částí, která se bezprostředně dotýká vývoje terorismu a teroristických útoků nejen u nás, ale i v zahraničí, je výuka základních znalostí a dovedností v oblasti pyrotechniky, kde jsou osvětleny pojmy jako je nástražný výbušný systém (často používaná zkratka NVS), munice, podezřelý předmět, včetně taktických postupů při oznámení jejich uložení a rovněž stupně nebezpečí jednotlivých případů. Důležité je také naučit nově nastupující příslušníky policie prvotní, neodkladné a neopakovatelné úkony na místě činu, vhodné zajištění kriminalistických stop a ohledání místa činu, při kterém jsou tyto stopy zajišťovány. Zajištěné stopy na místě činu jsou nedílnou součástí spisového materiálu k danému případu a následně mohou vést k usvědčení pachatele. Proto je této problematice věnována velká pozornost při vzdělávání v rámci základů kriminalistiky a důraz je také kladen na praktické dovednosti v této oblasti. Jelikož se budou absolventi dnes a denně setkávat ve výkonu služby s oznámením občanů a výsledkem osob podezřelých ze spáchání protiprávního jednání, je nutné osvětlit jim také taktiku jejich výslechu, vytěžování informací od osob a jejich řádnou dokumentaci.

Obrázek 5: Daktyloskopická stopa

Zdroj ⁷⁶

Co si můžeme představit, že bude cílem a obsahem výuky v oblasti *služba pořádkové policie a cizinecké policie*? Tak je to především charakteristika základních úkolů policie, organizace policie, součinnostní vztahy základního útvaru Policie ČR ke státním orgánům, orgánům obcí, právnickým a fyzickým osobám a výčet základních úkolů jednotlivých služeb v Policii ČR. Bude to také výuka základních práv a povinností vyplývajících ze zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a další ustanovení tohoto zákona. V tomto učebním bloku získají absolventi rovněž informace o činnosti krizového řízení, integrovaného záchranného systému a součinnostních vztazích jeho základních složek (včetně typových činností). Nedílnou součástí policejní práce je také prevence, kde jsou osvětleny jednotlivé oblasti prevence kriminality při výkonu služby. Dále je to seznámení s pojmy hlídková služba, obchůzková služba, stanoviště, kontrolní bod, místní a osobní znalost, apod. V rámci výuky se seznámí s úkoly dozorčí služby, možnostmi poskytování krátkodobé ochrany a jednotlivé formy krátkodobé ochrany, činnostmi policie na základních útvarech. Dílčím cílem je také získání znalostí taktického postupu podle osob, proti kterým směřuje zákrok (nebezpečný pachatel, více pachatelů, fyzicky disponovaný pachatel, pachatel nakažený infekční chorobou, zvláštní omezení, osoby požívající výsad a imunit, atd.). Rovněž jsou to taktického postupy podle místa provádění služebního zákroku (odlehle místo,

⁷⁶ Cestování iDnes.cz. *Jak mě nechtěli pustit do USA kvůli hladkým bříškům prstů*. [online]. [cit. 2018-10-07]. Dostupné z intranetu: https://cestovani.idnes.cz/jak-me-nechteli-pustit-do-usa-kvuli-hladkym-briskum-prstu-pmt-/kolem-sveta.aspx?c=A081113_173519_igsvet_tom

veřejné místo, prostředky hromadné přepravy osob, atd.). V této části je zahrnuta i výuka dovedností a znalostí z činnosti cizinecké policie, tzn. naučit absolventy, jakými doklady prokazuje totožnost občan ČR a cizinec, umět charakterizovat jednotlivé druhy pobytu cizinců, vysvětlit postup při kontrole osob na vnějších hranicích v souladu se Schengenským hraničním kodexem, základní pojmy zákona o státních hranicích, způsoby vyznačování státních hranic a jejich správu. To je pouze malý zlomek cílů a obsahu výuky, které jsou potřebné pro získání kompetencí v této oblasti.

Ačkoliv k řešení dopravních přestupků a řízení dopravy je primárně určen útvar dopravní policie, základní znalosti a dovednosti *služby dopravní policie* musí ovládat i příslušníci policie zařazení na ostatních útvarech. Z tohoto důvodu jsou do bloku výuky základní odborné přípravy zařazeny i znalosti předpisů v oblasti dopravní služby. V průběhu výuky musí zvládnout realizaci zastavení a kontrolu dopravního prostředku s využitím taktických zásad, včetně použití síly v případě nutnosti, právní normy ve vztahu k dopravě a provozu všech druhů dopravních prostředků. Musí se naučit řešit běžné dopravní přestupky řidičů, vyhodnotit základní prvky technického stavu vozidel, ovládat technické pomůcky a prostředky pro vyšetření, zda řidič není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, včetně zpracování příslušné dokumentace. Důležité jsou rovněž informace o vozidlech přepravujících nebezpečné látky, kdy např. nesprávné vyhodnocení situace a hrozících rizik při dopravní nehodě v souvislosti s přepravovanou látkou může přinést fatální následky na životy osob nebo životní prostředí.

Získání dovedností k *řízení služebních vozidel* je další kategorií, které je nutné věnovat pozornost. Absolventi si při praktických cvičeních mohou aplikovat zásady bezpečné jízdy, vyzkoušet si jízdu v koloně vozidel, jízdu s vozidlem používajícím zvláštní výstražné znamení, naučí se ovládat technické prostředky ve služebním vozidle včetně zvláštního výstražného znamení, které dává těmto vozidlům právo přednosti v jízdě. Řízení těchto vozidel přináší také svá rizika v podobě neukázněných řidičů, kteří buď vědomě či nevědomě mohou průjezd těchto vozidel zkomplikovat a navodit tak nebezpečnou dopravní situaci, kterou bude potřeba vyhodnotit a také na ni adekvátně reagovat. K řešení těchto situací, ale také zvládnání smyků na různém povrchu komunikace, způsoby brždění ve vztahu k podmínkám v silničním provozu a povrchu vozovky, by měli být absolventi řádně vycvičeni

a proškolení. Do osnov výuky jsou zařazeny i znalosti základních technických parametrů vozidla a s ním spojených drobných oprav.

Příprava k použití donucovacích prostředků je nedílnou součástí přípravy každého příslušníka ozbrojeného sboru, jelikož vymáhání práva a zákonných norem sebou přináší úskalí v podobě osob, které vybočují z běžných společenských norem slušného chování a k řádnému dokončení služebního zákroku nebo úkonu je potřebné vůči nim použít donucovací prostředky. Předpokladem pro správné použití donucovacích prostředků není pouze zvládnání taktických postupů a způsobů užití těchto prostředků, ale rovněž uvědomit si oprávněnost a účelnost použití zvoleného prostředku v dané situaci. Policie ČR disponuje velkým počtem donucovacích prostředků, kdy použití některých z nich je v kompetenci pouze specializovaných útvarů. Používání těch základních ovšem musí zvládnout každý příslušník policie.

S donucovacími prostředky je úzce spjata **příprava k použití zbraně**. Použití služební zbraně při výkonu služby klade vysoké nároky nejen na praktické dovednosti, ale také na psychickou připravenost jedince adekvátně vyhodnotit její použití, jelikož použití zbraně může přinést nezvratné důsledky. Proto je při výcviku kladen důraz na dodržování taktických zásad při použití zbraně a hlavně bezpečnou manipulaci tak, aby použitím zbraně nedošlo k nepřiměřeným následkům či ohrožení života a zdraví nezúčastněných osob.

Základní znalosti v poskytování první pomoci - **zdravotní příprava** - by měly být dispozicí nejen příslušníka policie, ale každého občana. V některých život ohrožujících situacích rozhodují o životě a smrti pouhé vteřiny a základní znalosti v poskytování včasné a správné pomoci mohou zachránit lidský život. Proto i v přípravě absolventů je kladen důraz nejen na praktické situace při výkonu služby, ale rovněž i v civilním životě.

Komunikace a policejní etika by měla nově nastupující příslušníky policie vědomostně obohatit o dovednosti v oblasti verbální a neverbální komunikace včetně citlivé komunikace s obětí trestného činu, mladistvým, dítětem, osobou se zdravotním handicapem (např. mentální poruchou, poruchou autistického spektra, zrakovým či sluchovým postižením, apod.) a dalšími osobami, se kterými se může setkat při výkonu služby. Seznámí se se základními pojmy jako je etika, morálka, morální rozhodování, apod., naučí se správně aplikovat získané vědomosti v praxi,

např. při komunikaci v konfliktních situacích, s agresivním jedincem, nebo s osobou pod vlivem návykových látek. V průběhu výuky bude seznámen s etickým kodexem Policie ČR, měl by pochopit jeho význam nejen pro bezproblémové a přátelské vztahy na pracovišti, ale také na hodnocení policie ze strany společnosti, která by měla policii vnímat nejen jako represivní složku, ale také bezpečnostní sbor, na který se může v případě potřeby spolehnout. Příslušník Policie České republiky musí dbát na to, aby důstojně reprezentoval svým jednáním, vystupováním a zevnějškem nejen ve službě, ale i mimo ni.

Starým dobrým příslovím používaným od nepaměti v ozbrojených složkách – bez spojení není velení – můžeme uvést část přípravy nazvanou *spojovací příprava*. Během časové dotace vyčleněné pro tuto část výuky musí absolventi bezpodmínečně zvládnout nejen teorii, která se váže k druhům komunikace používané u policie, ale samozřejmostí je znalost jednotlivých komunikací v rádiové síti, provozní a dispečerské funkce systému Pegas, praktické dovednosti z obsluhy mobilních koncových zařízení, základní údržby terminálů a péče o zdroje.

Pod pojem *komplexní policejní činnosti* je zahrnuta výuka absolventů v oblasti aktuální bezpečnosti v České republice a globální bezpečnostní situaci ovlivňující vnitřní a vnější bezpečnost České republiky. Při výuce se seznámí s nejčastějšími a nejzávažnějšími pochybeními policistů při výkonu služby na základních policejních útvech s uvedením konkrétních případů, kdy tyto jsou důsledně analyzovány a posuzovány zejména ve vztahu k příčinám jejich vzniku.⁷⁷

Řízená praxe

Mezi první a druhou částí odborné přípravy je v rámci ZOP zařazena řízená praxe. Během 3 měsíční časové dotace jsou absolventi začleněni ke svým útvarům, kde jsou tabulkově, v rámci policejního sboru, zařazeni. Většinou se jedná o základní útvary, tzn. obvodní oddělení, která mají široké spektrum činností. Jejich úkolem je zabezpečit ochranu veřejného pořádku, příjem a prošetřování veškerých oznámení spadajících do kompetence policie, řešení přestupkové agendy, zabývají

⁷⁷ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Vzdělávací program. Základní odborná příprava 2018 – Odborná výuka I, II*, str. 7-19.

se rovněž problematikou pátrání po osobách a věcech, a dalšími činnostmi spadajícími do jejich jurisdikce. Z části řízená praxe probíhá také formou výuky a výcviku na školních policejních střediscích. Cílem je získat především praktické znalosti a dovednosti z přímého výkonu služby, kde jsou absolventi zařazeni během praxe, a pod dohledem zkušenějších kolegů plní úkoly policie v pěších a motorizovaných hlídkách.⁷⁸

⁷⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Vzdělávací program. Základní odborná příprava 2018 – Řízená praxe*, str. 4-5.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ ZÁKLADNÍ ODBORNÉ PŘÍPRAVY

V návaznosti na teoretickou část práce byly stanoveny hypotézy, které jsou formulovány se zaměřením na kvalitu vzdělávání v rámci základní odborné přípravy pro nově přijaté příslušníky Policie ČR bez ohledu na jejich dosažený stupeň a obor vzdělání.

5.1 Předmět výzkumu

Základním problémem každého vědeckého výzkumu je vyjasnění otázky, co je předmětem daného výzkumu. V rámci andragogického výzkumu můžeme konstatovat, že předmětem je vzdělávání dospělých, popřípadě celoživotní vzdělávání. Průcha ve své knize definuje předmět andragogického výzkumu čtyřmi hlavními tématy výzkumu:

- učící se jedinec a jeho schopnost učit se,
- sociální instituce, v nichž se vzdělávání a učení odehrává,
- obsahy učení, zkoumání toho, jaké znalosti si dospělí jedinci osvojují,
- hodnotící rozbor koncepcí o celoživotním vzdělávání ⁷⁹.

Předmětem výzkumu této práce je probíhající vzdělávání nově přijatých příslušníků Policie ČR v oblasti základní odborné přípravy a vliv vzdělávání na znalosti, dovednosti, schopnosti a postoje potřebné k výkonu základních policejních činností.

⁷⁹ PRŮCHA, J. *Andragogický výzkum*. Praha: Grada, 2014, str. 16. ISBN 978-80-247-5232-7.

5.2 Cíl a výzkumné hypotézy

Hlavním cílem této diplomové práce bylo zjistit úroveň vzdělávání v oblasti základní odborné přípravy, která je určena pro nově přijaté příslušníky Policie ČR bez ohledu na dosažený stupeň a obor vzdělání. Empirickým výzkumem realizovaným za využití dotazníkové metody dále ověřit vliv základní odborné přípravy a řízené praxe na znalosti, dovednosti a postoje potřebné k výkonu základních policejních činností ve smyslu zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, a zhodnocení vlivu motivačních faktorů.

Hlavní cíl:

- Analyzovat úroveň vzdělávání v oblasti základní odborné přípravy, která je určena pro nově přijaté příslušníky Policie ČR bez ohledu na dosažený stupeň a obor vzdělání.

Dílčí cíl:

- Ověřit vliv základní odborné přípravy a řízené praxe na znalosti, dovednosti a postoje potřebné k výkonu základních policejních činností ve smyslu zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.
- Ověřit úroveň kvality vzdělávání příslušníků během základní odborné přípravy.
- Zhodnotit vliv motivačních faktorů na rozhodnutí stát se příslušníkem Policie ČR.

Z daných cílů vyplynuly celkově čtyři hypotézy kvantitativního výzkumu.

Hypotéza č. 1: Během základní odborné přípravy získají absolventi veškeré kompetence, které jsou potřebné pro výkon práv a povinností příslušníka policie.

Hypotéza č. 2: Vzdělávání v průběhu základní odborné přípravy neklade na absolventy zvýšené nároky a zvládne ji každý, kdo projde přijímacími testy k Policii ČR.

Hypotéza č. 3: Délka základní odborné přípravy ovlivňuje rozhodování mužů a žen stát se příslušníkem policie.

Hypotéza č. 4: Horší platové podmínky v průběhu základní odborné přípravy ovlivňují rozhodování mužů a žen stát se příslušníkem policie.

5.3 Metodologie

Jako základní metoda výzkumného šetření byla zvolena metoda kvantitativního výzkumu a hlavní techniku výzkumného šetření představovalo šetření v podobě nestandardizovaného dotazníku určeného pro absolventy základní odborné přípravy ve Školním policejním středisku Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje. Otázky v dotazníku byly formulovány tak, aby se získanými informacemi verifikovaly či falzifikovaly stanovené hypotézy a naplnil se stanovený cíl výzkumu. Dotazníková metoda byla zvolena z důvodu, že údaje byly zjišťovány a poskytovány od většího počtu respondentů. Anonymní dotazník byl sestaven ze srozumitelných uzavřených a škálových otázek, kdy v nabídce byly vždy varianty odpovědí. Absolventi základní odborné přípravy vyjadřovali svoje postoje, mínění a názory ve formě souhlasu či nesouhlasu s tvrzením, které předkládaly jednotlivé položky. Skupině respondentů byly dotazníky předány osobně se zdůvodněním a seznámením s cílem dotazování, k čemu budou výsledky sloužit a upozorněním, že zpětnou vazbou není kontrola, ale poskytnutí důležitých informací využitelných pro zvýšení efektivity konkrétního vzdělávacího procesu.

Dotazník je velmi frekventovanou metodou sběru dat v kvantitativně orientovaném výzkumu, která je zřejmě dána jeho údajně snadnou konstrukcí. Vyznačuje se svou časovou nenáročností, umožňuje získat v krátkém čase velké množství informací od početného souboru respondentů. Vlastnostmi dobrého dotazníku jsou zejména validita, reliabilita a praktičnost.⁸⁰

5.4 Popis zkoumaného vzorku

Základním souborem výzkumného šetření bylo Školní policejní středisko Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje a do výzkumného souboru byli vybráni nově přijatí příslušníci Policie ČR bez ohledu na dosažený stupeň a obor vzdělání. Pro tento kvantitativní výzkum byl použit záměrný výběr respondentů,

⁸⁰ CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2016, str. 158. 2., aktualizované vydání. ISBN 978-80-247-5326-3.

který se provádí na základě relevantních znaků důležitých pro dané zkoumání. Jde o vyhledání skutečně těch jedinců, kteří se vyznačují určeným znakem.⁸¹

Vlastní šetření probíhalo od srpna 2018 do listopadu 2018. Dotazníky byly rozdány na základě záměrného výběru po projednání a se souhlasem vedoucího Školního policejního střediska Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje. Respondentům byl před samotným rozdělením vysvětlen účel dotazníkového šetření a zdůrazněna jeho anonymita. Celkem bylo rozdáno 80 kusů dotazníků, z nichž pro potřeby výzkumu bylo využito 73 kusů dotazníků. Návratnost byla 91,3%. Dotazník je přiložen v příloze A.

5.5 Shrnutí a zpracování údajů

Cílové skupině respondentů Školního policejního střediska Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje bylo distribuováno celkem 80 ks dotazníků, vráceno bylo 73 kusů, kdy všechny tyto vrácené dotazníky byly řádně vyplněny a odpovědi v nich uvedené byly použity pro výzkumné šetření. Dotazník sestával z 12 otázek a tvořen byl z otázek uzavřených, kdy respondenti vybrali jednu z nabídnutých možností a otázek škálových, které poskytovaly odstupňované hodnocení jevu. Sestaven a formulován byl tak, aby respektoval služební a časovou vytíženost nově přijatých příslušníků policie a zároveň, aby se získanými informacemi verifikovaly či falzifikovaly stanovené hypotézy.

Otázky 1 a 2 byly zaměřeny na pohlaví a věk respondentů. Otázka 3 zjišťovala nejvyšší dosažené vzdělání. Tyto otázky byly pouze informativního charakteru, jelikož výsledky výzkumného šetření nejsou vyhodnoceny v závislosti na pohlaví, věku či dosaženém vzdělání respondenta. Výsledek poslouží pouze k vyhodnocení skutečnosti, jaká je struktura nově nastupujících policistů.

Položky 4 a 5 se ptaly na dostatečně získané praktické a teoretické znalosti a dovednosti během základní odborné přípravy. Otázky 6 až 10 zjišťují kvalitu a náročnost vzdělávání příslušníků během základní odborné přípravy. Další otázky

⁸¹ GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, str. 64. ISBN 80-85931-79-6.

11 a 12 se vztahují k motivačním faktorům ovlivňující rozhodnutí stát se příslušníkem policie.

Dotazníky byly vyhodnoceny po jednotlivých otázkách graficky a procentuálně, následně byly zjištěné skutečnosti shrnuty k potvrzení či vyvrácení jednotlivých hypotéz. Ke zpracování dat byly použity programy Microsoft Office 2016 – Word a Excel.

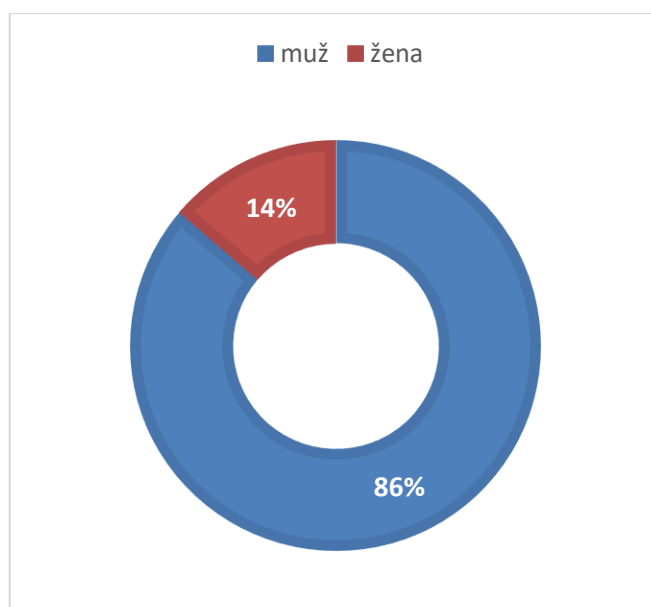
Otázka č. 1: *Jaké je vaše pohlaví*

A. žena

B. muž

Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo 73 respondentů z řad nově přijatých příslušníků Policie ČR. Z toho konkrétně 10 žen, což je 14 % a 63 mužů, což je 86 %.

Graf 1: Poměr pohlaví respondentů

Zdroj ⁸²

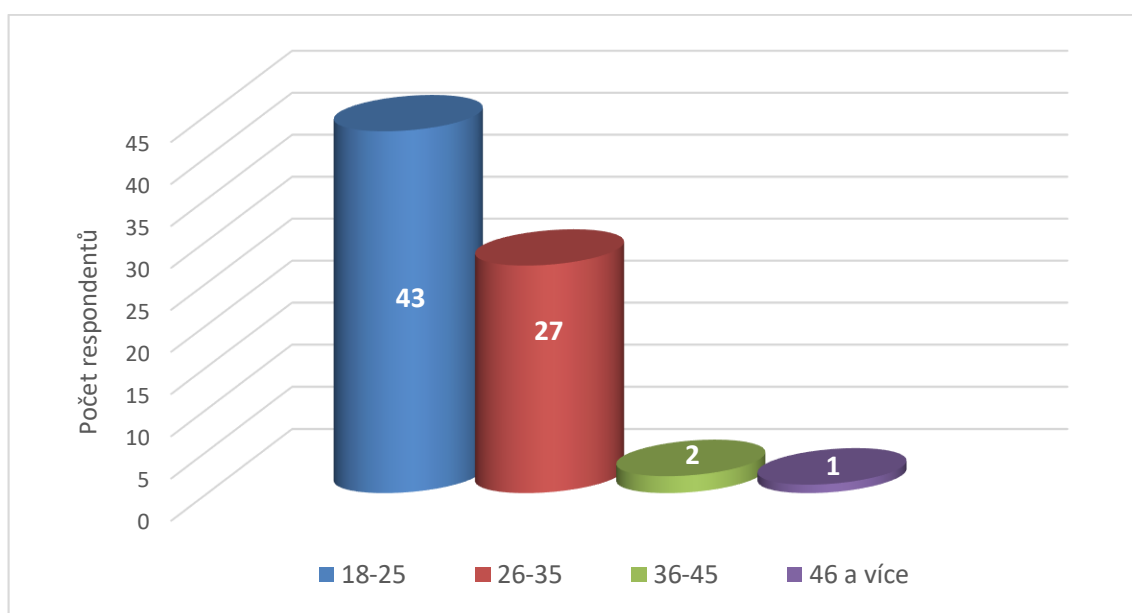
⁸² Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

Otázka č. 2: *Kolik je vám let?*

- A. 18 – 25
- B. 26 – 35
- C. 36 – 45
- D. 46 a více

Vyhodnocení této otázky ukázalo, že nejpočetnější skupinou mezi respondenty byli příslušníci ve věku 18 – 25 let, což je téměř 59 %. Následovala věková skupina 26 – 35 let, vyjádřeno v procentech je to 37 %, dále příslušníci ve věku 36 – 45 let tvoří 3 % skupiny a ve věku 46 let a více je to pouze 1 % všech respondentů.

Graf 2: Věk respondentů

Zdroj ⁸³

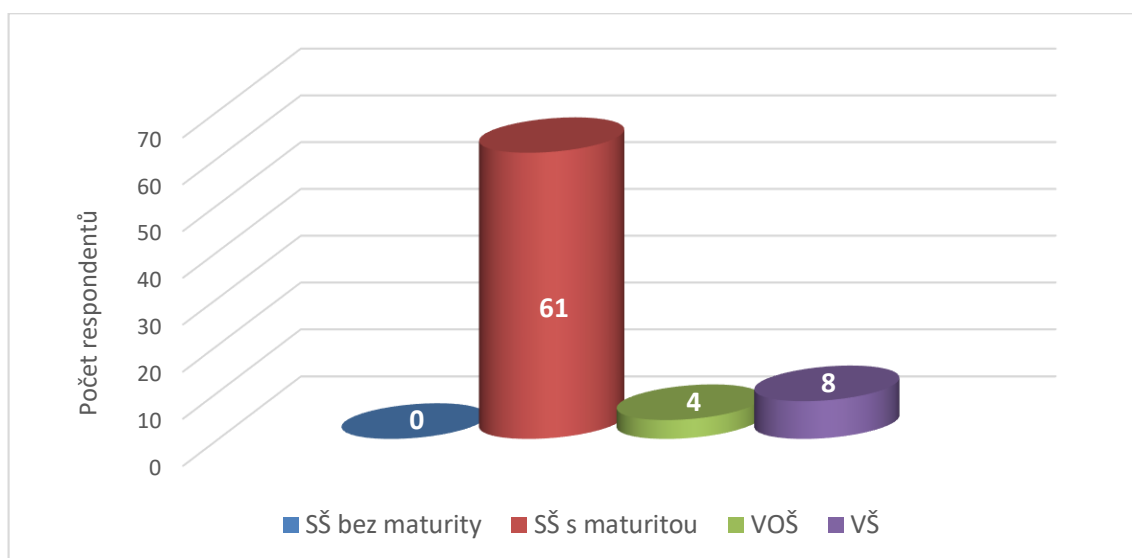
⁸³ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

Otázka č. 3: *Jaké je vaše současné nejvyšší dosažené vzdělání?*

- A. Střední škola bez maturity**
- B. Střední škola s maturitou**
- C. Vyšší odborná škola**
- D. Vysoká škola**

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že nejvíce respondentů má současné vzdělání středoškolské s maturitou, to je 84 % z celkového počtu respondentů. Druhou nejpočetnější skupinu tvořili vysokoškolsky vzdělaní respondenti v 11 %, následovaní skupinou absolventů vyšších odborných škol s 5 %. Ve výzkumném vzorku nefiguroval nově nastupující příslušník policie, který by měl pouze středoškolské vzdělání bez maturitní zkoušky.

Graf 3: Dosažené vzdělání respondentů

Zdroj ⁸⁴

Pokud tedy zhodnotíme výsledky 1. části dotazníku, které mají pro výzkumné šetření pouze informativní charakter, je zřejmé, že v současné době se k Policii ČR hlásí v převážné většině muži. Věk uchazečů je nejčastěji v rozsahu 18 – 25 let, převažuje středoškolské vzdělání s maturitou. Pozitivní skutečností je i fakt,

⁸⁴ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

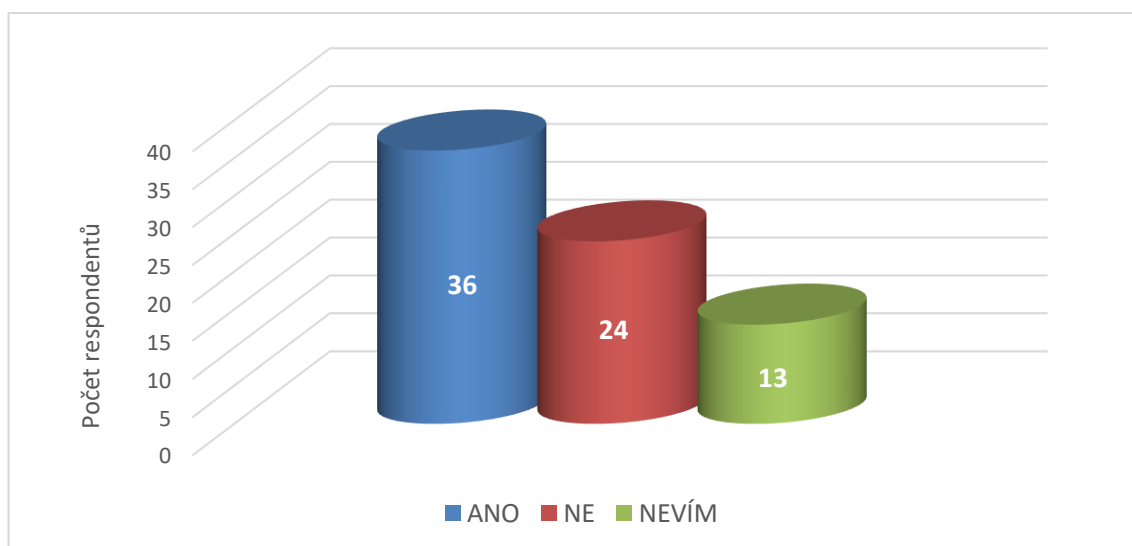
že se k policii hlásí zájemci, kteří mají vysokoškolské vzdělání, a tvoří 11 % všech respondentů. Vzhledem k rozmanitosti policejní práce je předpoklad, že tito lidé zcela jistě najdou uplatnění v široké organizační struktuře policie, kde uplatní znalosti a dovednosti ze studia jak humanitních, tak i odborných předmětů vysokých škol.

Otázka č. 4: *Získal/a jste během základní odborné přípravy (dále jen ZOP) dostatek teoretických znalostí k tomu, abyste mohl/a vykonávat práci policisty/policistky?*

- A. *Ano*
- B. *Ne*
- C. *Nevím*

Z vyhodnocené otázky vyplynulo, že větší část dotazovaných respondentů, tj. 49 %, odpovědělo, že mají dostatek teoretických znalostí k tomu, aby mohli vykonávat práci policisty. Ovšem neméně početná skupina v objemu 33 % odpověděla, že dostatek teoretických znalostí nezískala a 18 % respondentů nedokáže tuto skutečnost posoudit a odpovědělo, že neví.

Graf 4: Úroveň teoretických znalostí během ZOP

Zdroj ⁸⁵

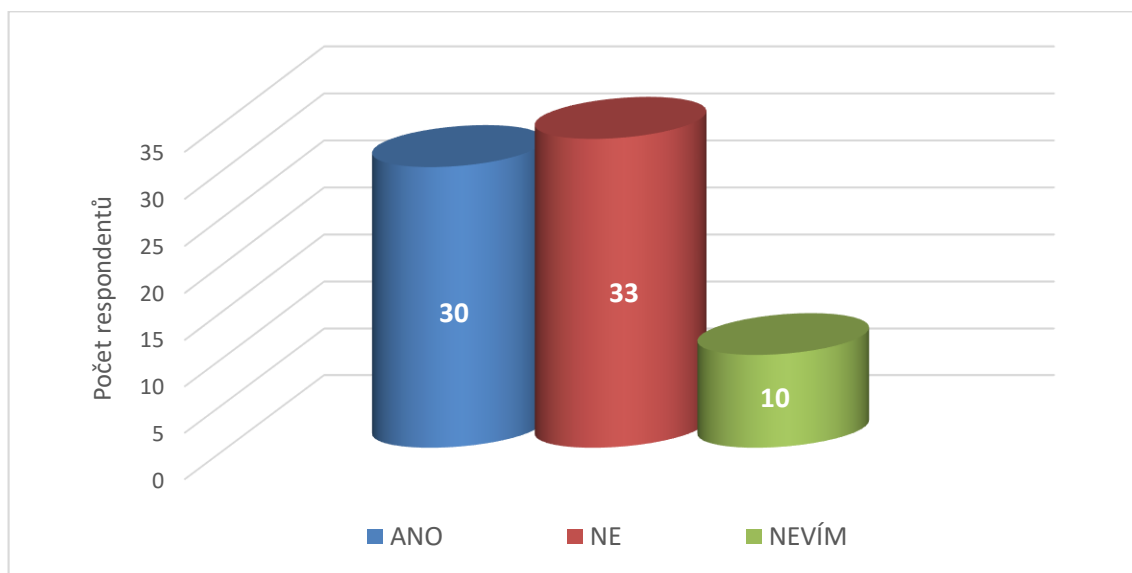
⁸⁵ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

Otázka č. 5: *Získal/a jste během ZOP dostatek praktických dovedností k tomu, abyste mohl/a vykonávat práci policisty/policistky?*

- A. *Ano*
- B. *Ne*
- C. *Nevím*

Tato otázka se, proti předcházející, dotazovala respondentů na jejich praktické dovednosti k výkonu povinností a oprávnění příslušníka policie. Z výsledků vyplývá, že 41 % uchazečů si myslí, že je z výše uvedeného hlediska připraveno, větší část respondentů je ovšem opačného názoru a tvoří 45 % z celkového počtu. Skupina 10-ti respondentů, což je 14 % neví, zda je či není připravena.

Graf 5: Úroveň praktických dovedností během ZOP

Zdroj ⁸⁶

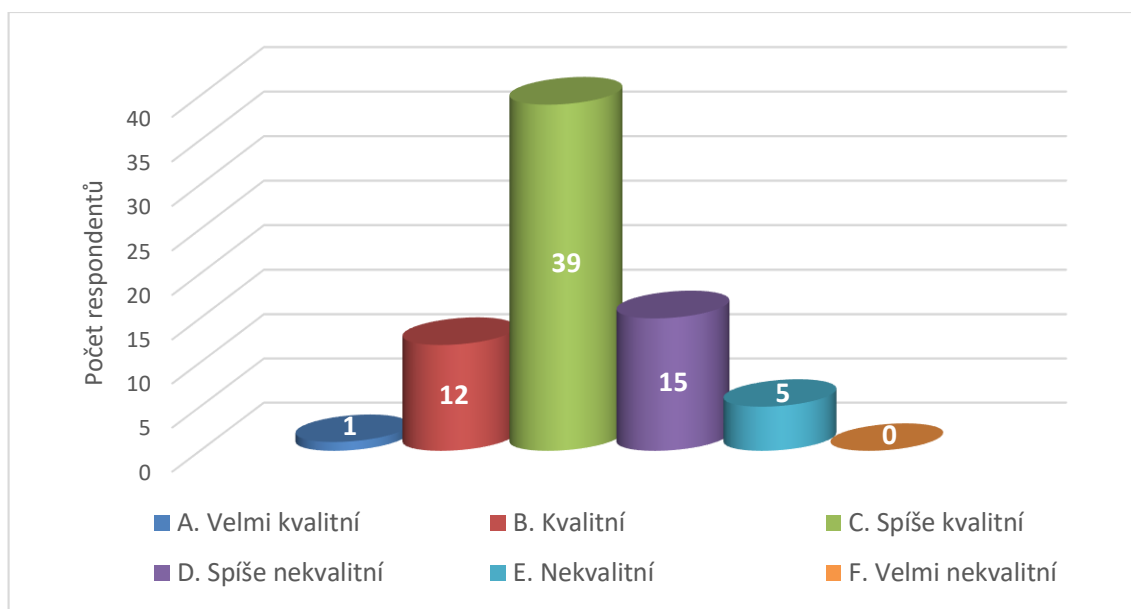
⁸⁶ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

Otázka č. 6: *Jak byste ohodnotil/a kvalitu vaší přípravy během ZOP pro výkon služby v praxi?*

- A. Velmi kvalitní**
- B. Kvalitní**
- C. Spíše kvalitní**
- D. Spíše nekvalitní**
- E. Nekvalitní**
- F. Velmi nekvalitní**

Cílem této otázky bylo zjistit, jak je hodnocena celková kvalita přípravy příslušníků policie během celé jednorochní ZOP. Nejčastěji respondenti odpověděli, a to v 53 %, že příprava je spíše kvalitní, 17 % kvalitní a 1 % si myslí, že příprava je velmi kvalitní. Naproti tomu stojí 21 % odpovědí, že příprava je spíše nekvalitní a 8 % dotázaných hodnotí přípravu jako nekvalitní. Sečteme-li odpovědi hodnocené pozitivní stupnicí, dostáváme se na 71 %, proti 29 % negativních hodnocení.

Graf 6: Kvalita přípravy během ZOP pro výkon služby v praxi

Zdroj ⁸⁷

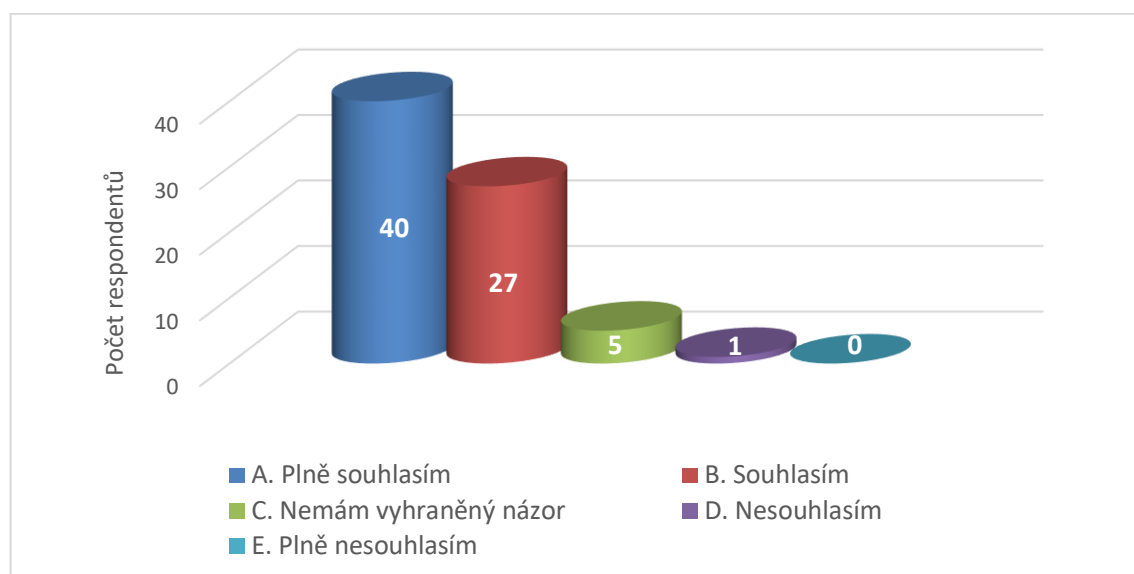
⁸⁷ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

Otázka č. 7: *Souhlasíte s tvrzením, že pro získání klíčových poznatků pro přímý výkon služby je rozhodující více praxe v přímém výkonu služby než výuka v rámci ZOP?*

- A. Plně souhlasím**
- B. Souhlasím**
- C. Nemám vyhraněný názor**
- D. Nesouhlasím**
- E. Plně nesouhlasím**

Tato otázka byla cíleně zaměřena na názor, zda je pro nově nastupující příslušníky policie větším přínosem pro získání klíčových poznatků pro přímý výkon služby praxe v přímém výkonu služby, nebo výuka v rámci ZOP. Ve větší polovině, a to v 55 % respondentů, s výše uvedeným tvrzením plně souhlasilo a 37 % souhlasilo. Naproti tomu je opačného názoru 1 % respondentů s nesouhlasným názorem a 7 % na věc nemá vyhraněný názor. S tvrzením tedy více či méně souhlasilo 92 % respondentů.

Graf 7: Praxe jako zdroj klíčových poznatků pro výkon služby

Zdroj ⁸⁸

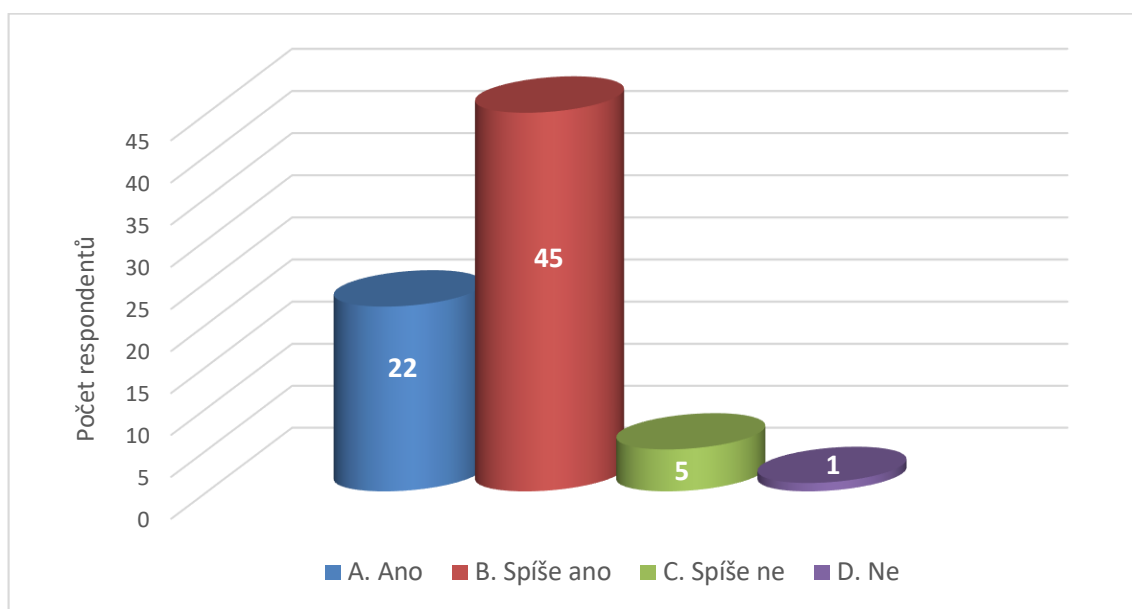
⁸⁸ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

Otázka č. 8: *Myslíte si, že ZOP zvládne každý, kdo projde přes přijímací testy k policii?*

- A. *Ano*
- B. *Spíše ano*
- C. *Spíše ne*
- D. *Ne*

Úkolem tohoto dotazu bylo nepřímo porovnat náročnost přijímacího řízení k policii a následnou přípravu nově přijatých příslušníků policie. Mezi oslovenými převažoval v 62 % názor odpovědi „B“, že pokud uchazeč zvládne přijímací řízení, je předpoklad, že zvládne i náročnou ZOP. Dalších 30 % respondentů je o výše uvedeném tvrzení přesvědčeno a toto zcela potvrzují označením odpovědi ANO. Sečtením pozitivních názorů odpovědí „A“ a „B“, dostáváme výsledných 92 % proti 8 % zbývajících odpovědí respondentů, kteří tento pozitivní názor nesdílí.

Graf 8: Zvládne ZOP každý, kdo projde přes přijímací testy?

Zdroj ⁸⁹

⁸⁹ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

Otázka č. 9: *Stupnicí 1 – 5 ohodnoťte nároky, které byly na Vás kladeny během ZOP (1. velmi nízké, 2. nízké, 3. průměrné, 4. vysoké, 5. velmi vysoké)*

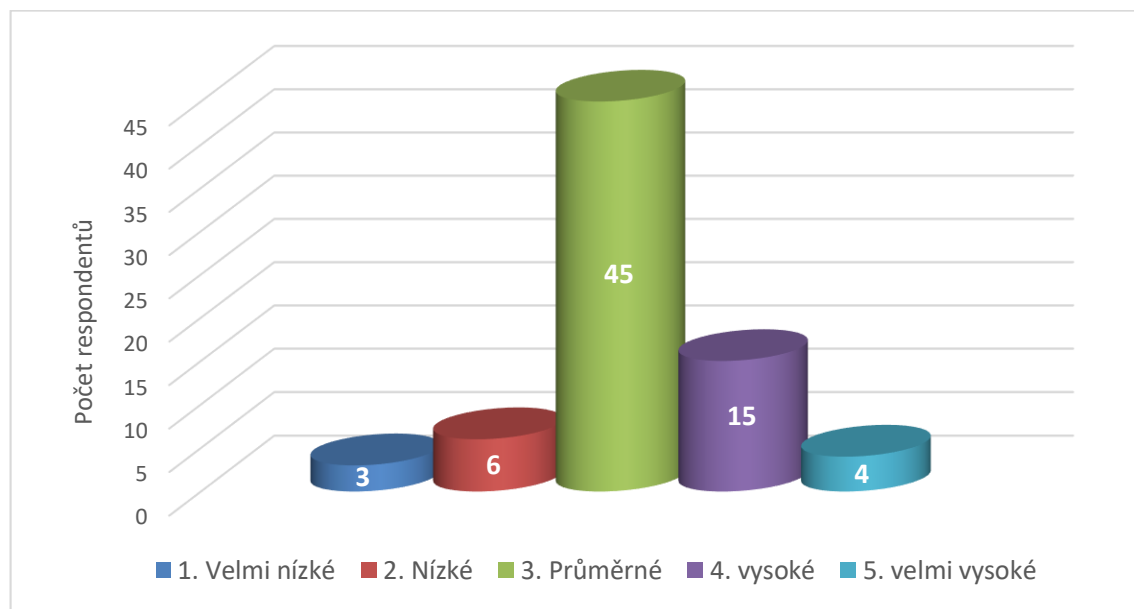
A. Nároky na učení a teoretické vzdělávání

B. Nároky na fyzickou kondici

C. Nároky na praktické dovednosti (sebeobrana, střelecká příprava, taktické dovednosti a postupy)

V další části dotazníku měli dotazovaní příslušníci policie škálovou stupnicí ohodnotit nároky, které na ně byly kladeny během ZOP. Nejprve si vyhodnotíme nároky na učení a teoretické vzdělávání. Zde respondenti odpověděli v 62 %, že hodnotí nároky průměrně, na druhém místě s 21 % převažuje názor, že nároky byly vysoké a 5 % si myslí, že velmi vysoké. Naproti tomu je celkem 12 % těch, kteří si myslí, že nároky jsou nízké, v 8% velmi nízké. Vše je znázorněno i početně v Grafu 9A.

Graf 9. A: Nároky na učení a teoretické vzdělávání

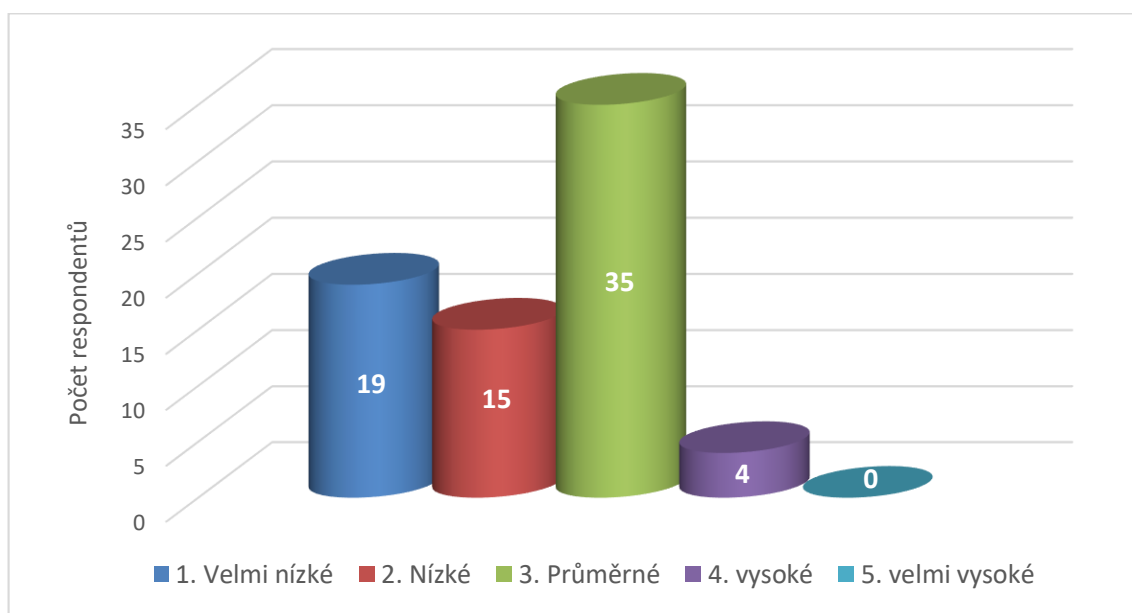

Zdroj ⁹⁰

⁹⁰ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

Graf 9. B zobrazuje odpovědi na otázku, jak hodnotí respondenti nároky na jejich fyzickou kondici v rámci ZOP. Zde opět převažuje názor 48 % dotazovaných, že nároky byly průměrné, 21 % nízké a dokonce 26 % jako velmi nízké, což je v součtu 47 % dotázaných. O opaku, že nároky na fyzickou zdatnost jedinců jsou vysoké, je přesvědčeno 5% z celkového počtu respondentů. Nikdo z dotazovaných si nemyslí, že by tyto nároky byly velmi vysoké.

Graf 9. B: Nároky na fyzickou kondici

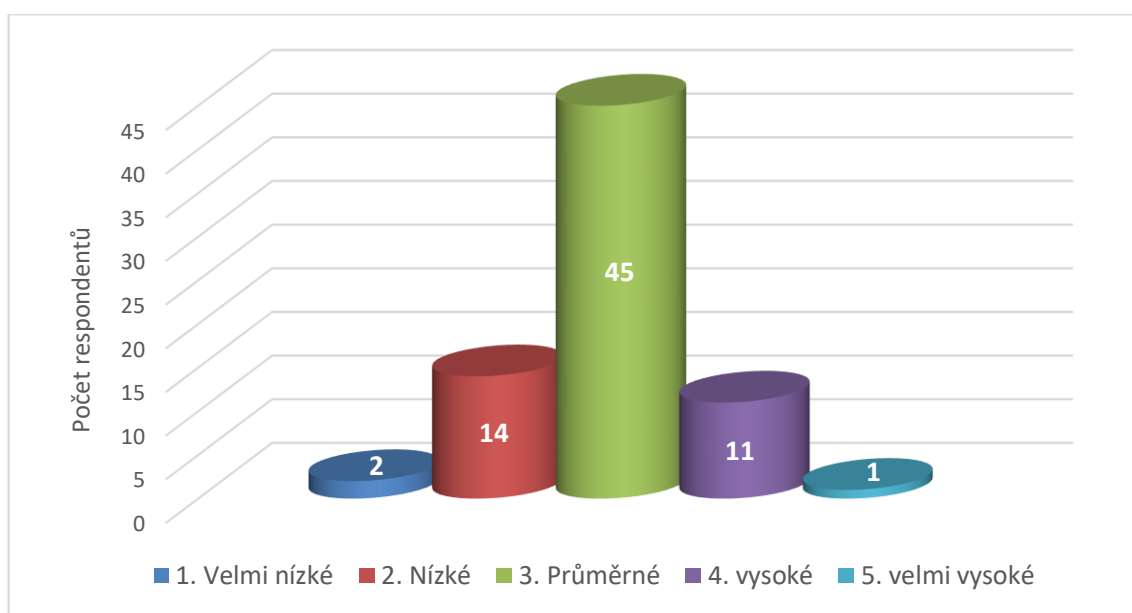

Zdroj ⁹¹

⁹¹ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

V třetí části této otázky, jejich grafické vyjádření zobrazuje následující Graf 9. C, jsou výsledky dotazu na zhodnocení nároků na praktické dovednosti jedinců v rámci ZOP, čímž bylo myšleno zvládnání sebeobrany, střelecká přípravy, taktických dovedností a postupů. Znovu, jako již ve dvou předešlých otázkách, převažuje názor na průměrnost nároků, kdy takto odpovědělo 62 % respondentů, 19 % je hodnotí jako nízké a 3 % jako velmi nízké. Nároky na zvládnání těchto dovedností byly naopak pro 15 % dotázaných vysoké a pro 1 % dokonce velmi vysoké.

Graf 9. C: Nároky na praktické dovednosti

Zdroj⁹²

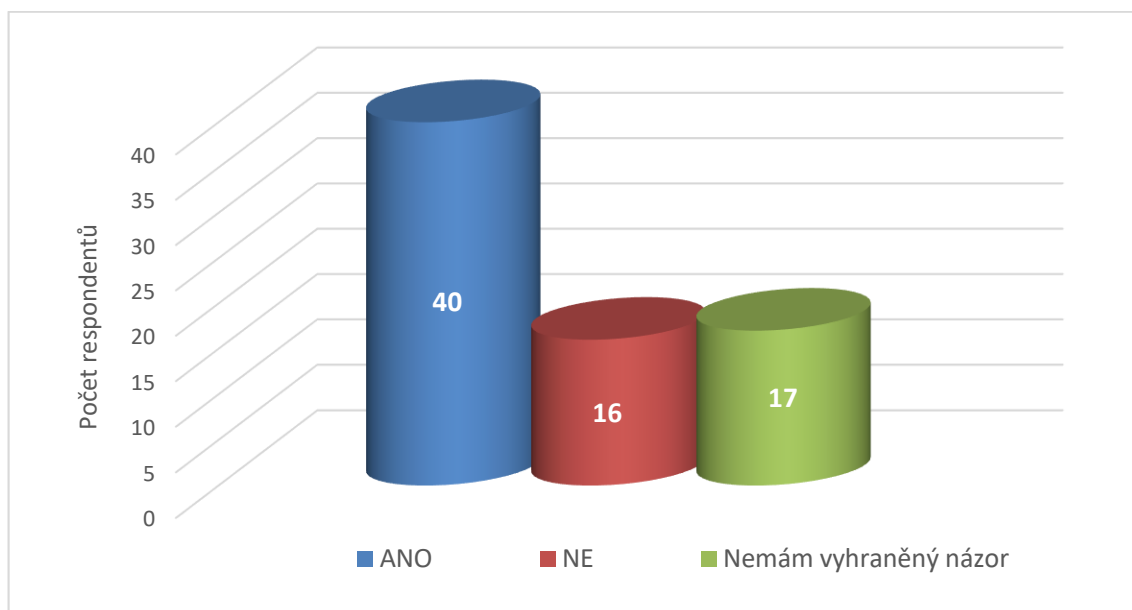
⁹² Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

Otázka č. 10: *Myslíte si, že ZOP v trvání dvanácti měsíců je dostatečná pro kvalitní přípravu policistů?*

- A. *Ano*
- B. *Ne*
- C. *Nemám vyhraněný názor*

Otázka č. 10 měla vyjádřit názor respondentů na délku základní odborné přípravy, kterou musí absolvovat každý nově přijatý příslušník policie. Celkem 55 % si myslí, že délka je pro přípravu dostatečná, 22 % si myslí, že tomu tak není a 23 % si na tento druh otázky nevyhranilo svůj názor.

Graf 10: Vliv délky ZOP na kvalitu přípravy ZOP

Zdroj⁹³

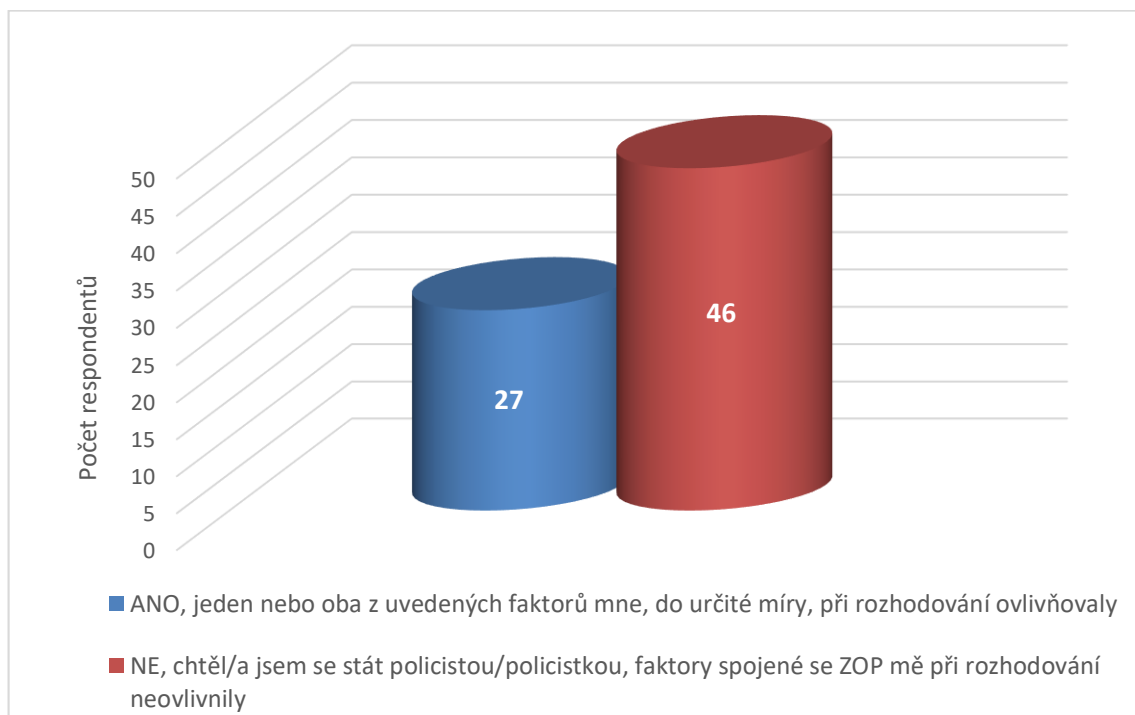
⁹³ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

Otázka č. 11: *Byl/a jste při rozhodování, zda se stát policistou/policistkou ovlivněn/a faktory spojenými se ZOP, jako jsou délka ZOP nebo horší platové podmínky během doby ZOP?*

- A. ANO, jeden nebo oba z uvedených faktorů mne, do určité míry, při rozhodování ovlivňovaly*
- B. NE, chtěl/a jsem se stát policistou/policistkou, faktory spojené se ZOP mě při rozhodování neovlivnily*

Respondenti měli u této otázky odpovědět, jestli byli při svém rozhodování, zda se stát příslušníkem policie, ovlivněni faktory spojenými se ZOP, ať už to je její délka či horší platové podmínky. Z celkového počtu 73 získaných odpovědí převažuje názor 27 respondentů, což je 37 %, kteří byli při svém rozhodování výše uvedenými skutečnostmi do jisté míry ovlivněni. Naproti tomu 46 z dotázaných, což činí 63 %, odpovědělo, že je tyto faktory v rozhodování nikterak neovlivnily.

Graf 11: Vliv faktorů ZOP na výběr povolání policisty

Zdroj ⁹⁴

⁹⁴ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

Otázka č. 12: *Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a ANO, uveďte, do jaké míry Vás ovlivnila:*

1. Délka ZOP

A. Velmi ovlivnila

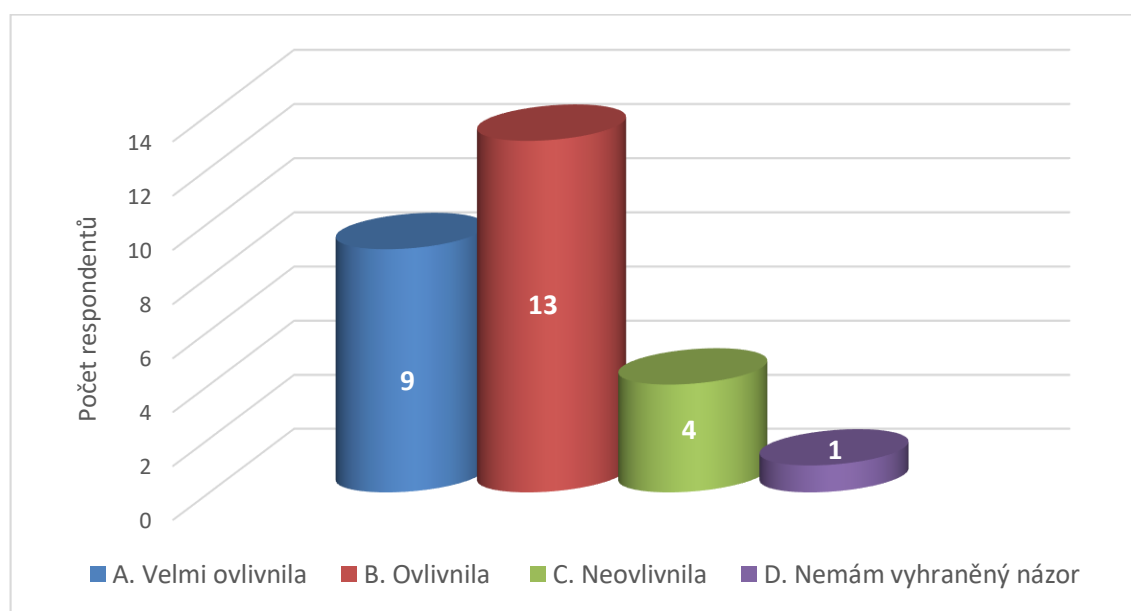
B. Ovlivnila

C. Neovlivnila

D. Nemám vyhraněný názor

Následující otázka měla za úkol zjistit, do jaké míry je každý z výše uvedených „negativních“ faktorů, který sebou ZOP přináší, ovlivnil. V první řadě to byla délka ZOP. Zde se vyjadřovalo pouze 27 respondentů, kteří v předchozí otázce odpověděli, že je tyto faktory ovlivnily. Délka ZOP tedy velmi ovlivnila rozhodování 33 % respondentů, 48 % z nich označilo odpověď „B“, 15 % dotázaných délka neovlivnila a 4 % nemají na tuto otázku vyhraněný názor.

Graf 12. A: Míra ovlivnění faktorem délky ZOP

Zdroj ⁹⁵

⁹⁵ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

2. Horší platové podmínky během ZOP

A. Velmi ovlivnily

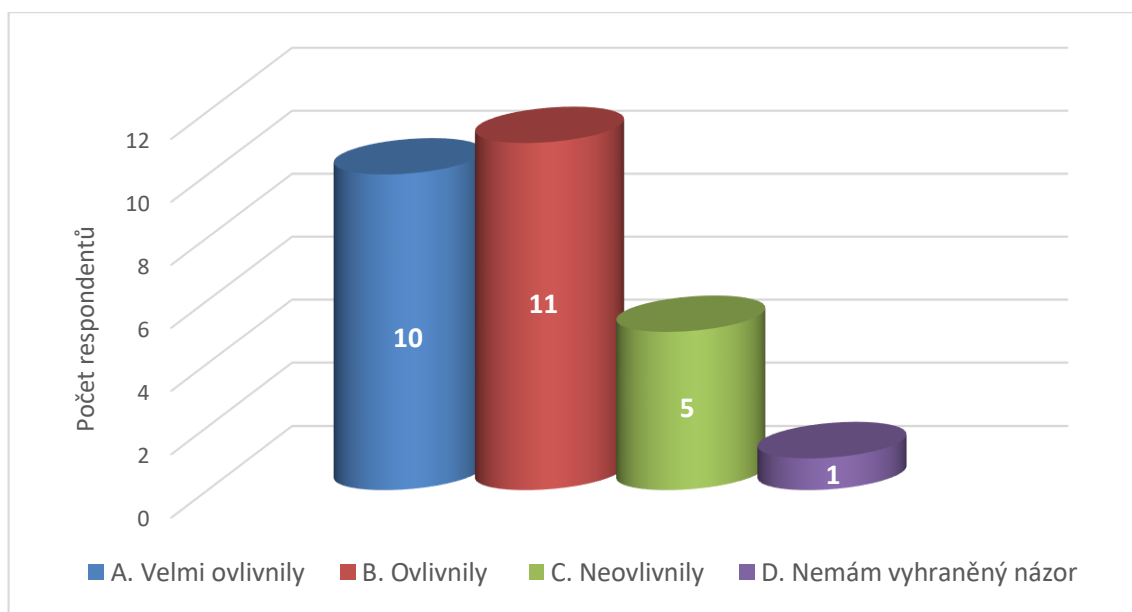
B. Ovlivnily

C. Neovlivnily

D. Nemám vyhraněný názor

Horší platové podmínky jsou dalším negativním faktorem, který ovlivnil oslovené příslušníky policie, kteří se zúčastnili tohoto vědeckého výzkumu. Z odpovědí vyplývá, že tento faktor je velmi stěžejní, jelikož 37 % respondentů odpovědělo, že je velmi ovlivnil a 41 % ovlivnil, což v součtu dává 78 %. Zbývajících 22 % dotázaných pak horší platové podmínky neovlivnily, nebo se k tomuto nejsou schopni adekvátně vyjádřit.

Graf 12. B: Míra ovlivnění faktorem horších finančních podmínek

Zdroj⁹⁶

⁹⁶ Autor práce. *Vlastní šetření*. 2018.

5.6 Výsledky výzkumu a doporučení

K naplnění cílů byly zvoleny čtyři hypotézy:

Hypotéza č. 1

Během základní odborné přípravy získají absolventi veškeré kompetence, které jsou potřebné pro výkon práv a povinností příslušníka policie.

V dotazníku (viz Příloha A) se k této hypotéze vztahuje otázka číslo 4, 5, 6 a 7, kdy tyto jsou graficky znázorněny Grafem 4, 5, 6 a 7. V otázce 4 měli respondenti sdělit názor, zda získali či nezískali dostatečné množství teoretických znalostí a v otázce č. 5 pak odpovídali na získání dostatečného množství praktických dovedností k výkonu práv a povinností příslušníka policie. Z celkového počtu 73 respondentů odpovědělo 49 %, že získalo dostatek teoretických znalostí a 33 % zhodnotilo své získané teoretické vědomosti během ZOP jako nedostatečné. Co se týče praktických dovedností, zde respondenti odpověděli v poměru 41 % ANO a 45 % Ne. Tento výsledek však logicky vyplývá z dlouholetých zkušeností, že nabyté teoretické vědomosti z přípravy je nutné dále rozvíjet v praxi a pouze dlouholetými zkušenostmi v daném oboru člověk získává dostatek praktických dovedností. Vyhodnocením obou odpovědí můžeme tedy říci, že absolventi během základní odborné přípravy nezískají veškeré kompetence, které jsou potřebné pro výkon práv a povinností příslušníka policie. Respondenti sice uvádějí, že se jim dostane dostatek teoretických vědomostí, chybí jim ale dostatek praktických dovedností pro výkon práv a povinností příslušníka policie. Proto je nutné zařazovat tyto policisty do společných hlídek s policisty zkušenějšími, od kterých praktické dovednosti časem získají.

S touto hypotézou nepřímo souvisí i zjištění, zda kvalita přípravy z hlediska teorie a praxe je dostatečná. Respondenti ve svých odpovědích hodnotí kvalitu přípravy během ZOP jako kvalitní, a to v 71 % naproti 29 % negativních hodnocení.

Vyhodnocením otázky č. 7, že praxe v přímém výkonu služby je zdrojem klíčových poznatků pro výkon služby, se jen utvrzuje výsledek výzkumu, jelikož 92 % respondentů souhlasí s tímto tvrzením a praxi staví na první místo před výukou v rámci ZOP.

Hypotéza byla falzifikována.

Hypotéza č. 2

Vzdělávání v průběhu základní odborné přípravy neklade na absolventy zvýšené nároky a zvládne ji každý, kdo projde přijímacími testy k Policii ČR.

S touto hypotézou jsou svázány v dotazníku otázky 8, 9. A, 9. B, 9. C a 10. Na otázku, zda ZOP zvládne každý, kdo projde přes přijímací testy k policii, se respondenti vyjádřili v poměru 92 % pozitivních odpovědí proti 8 % odpovědí negativních. Z tohoto lze jasně usuzovat, že nastavení přijímacích testů je dostatečné a pokud jsou absolventi přijati do služebního poměru, je velký předpoklad, že úspěšně dokončí základní odbornou přípravu a stanou se následně policistou, který bude úspěšně hájit zájmy bezpečnostního sboru a plnit nesnadné úkoly, které budou před něj kladeny při výkonu služby. Další otázky vázané k této hypotéze měly za úkol vyhodnotit nároky na absolventy, které jsou na ně kladeny v rámci přípravy na budoucí povolání. Byly rozděleny do tří skupin – nároky na učení a teoretické vzdělávání, nároky na fyzickou kondici a v neposlední řadě na praktické dovednosti. V otázce 9. A dotazující se k požadavkům na učení a teoretické vzdělávání, respondenti v 62 % toto hodnotí jako průměrné. Jen 21 % dotázaných je hodnotí jako vysoké a 5 % na škálové stupnici jako velmi vysoké. Otázka 9. B se dotazovala na nároky spojené s fyzickou připraveností. Zde opět převládá hodnocení průměrné a to 48 %, následuje 21 % nízké a dokonce 26 % respondentů je hodnotí jako velmi nízké. Zde bych viděla rezervu a možnost upravit rozvrh vzdělávání tak, aby se zvýšil poměr kondiční přípravy, kdy fyzická zdatnost policistů hraje důležitou roli v případě použití donucovacích prostředků proti fyzicky zdatnějšímu pachateli, při záchraně života osob např. při utonutí a jiných situacích, kdy jsou kladeny zvýšené nároky na fyzickou připravenost policisty.

Poslední v této skupině otázek byl dotaz na nároky ve vztahu k praktickým dovednostem. Tímto bylo myšleno zvládnání prvků sebeobranu, střelby ze služební zbraně, taktických postupů apod. Zde respondenti nejčastěji označili odpověď „průměrné“ v 62 %, jako vysoké je hodnotí 15 % dotázaných a pro 1 % jsou tyto nároky velmi vysoké.

Z výše uvedeného vyhodnocení lze konstatovat, že nastavení parametrů přijímacího řízení je dobré a v převážné většině se respondenti shodli na tom, že pokud uchazeč o práci u policie úspěšně splní stanovené požadavky pro přijetí, je zde předpoklad, že zvládne i náročnou základní odbornou přípravu. Z dalších odpovědí vyplývá, že nároky na absolventy základní odborné přípravy jsou většinou průměrné, jisté rezervy lze spatřovat v nárocích na fyzickou připravenost, kde by mohlo dojít k navýšení časové dotace pro tento okruh přípravy.

Hypotéza byla verifikována.

Hypotéza č. 3

Délka základní odborné přípravy ovlivňuje rozhodování mužů a žen stát se příslušníkem policie.

Pro zjištění, zda tuto hypotézu verifikovat či falzifikovat, bylo potřebné vyhodnotit otázku 12. A. Na tuto otázku odpovídali ovšem pouze respondenti, kteří v otázce 11 odpověděli, že jeden z uvedených faktorů – tj. délka ZOP nebo horší platové podmínky, je ovlivnil v rozhodnutí, zda se stát příslušníkem policie. Z odpovědí vyplynulo, že z celkového počtu 73 dotázaných respondentů uvedené faktory do jisté míry ovlivnily rozhodování 37 % respondentů. Naproti tomu 63 % odpovědí bylo vázáno k odpovědi NE, to znamená, že výše uvedené negativní faktory je v rozhodování nikterak neovlivnily.

V otázce 12. A sdělilo ve svých odpovědích 81 % respondentů informaci o tom, že je délka ZOP je buď velmi ovlivnila (48 %), anebo ovlivnila (33 %). Tento výsledek v celkovém součtu 81 % by mohl vyvolat otázku k zamyšlení se nad délkou základní odborné přípravy. Navrhovala bych proto přehodnocení časových dotací pro jednotlivé části přípravy, které by vedly ke zkrácení základní odborné přípravy. Zkrácení by ovšem nemělo vést ke snížení její kvality. Z vlastních zkušeností vím,

že k policii nastupují např. bývalí strážníci městských a obecních policií s několikaletou praxí. U těchto uchazečů bych zcela určitě navrhovala kratší dobu přípravy, jelikož by se daly rozvíjet již získané teoretické i praktické zkušenosti z hlídkové činnosti, které získali v předešlém zaměstnání. Jejich délka přípravy by se mohla zkrátit a tito policisté by se mohli dříve zařadit do výkonu služby na přiděleném organizačním článku.

Hypotéza byla verifikována.

Hypotéza č. 4

Horší platové podmínky ovlivňují rozhodování mužů a žen stát se příslušníkem policie.

Co se týče vyhodnocení otázky 12. B, která zkoumá faktor platových podmínek v průběhu ZOP, tak zde 37 % respondentů odpovědělo, že je velmi ovlivnil a v 41 % ovlivnil, což v součtu dává 78 %. Úsudek zbývajících 22 % uchazečů činitel horších platových podmínek neovlivnil, nebo se k tomuto nebyli schopni adekvátně vyjádřit. Jak je vidět, tak platové podmínky jsou rovněž nezanedbatelným faktorem ovlivňujícím osoby, které by se chtěly stát příslušníky policie. V tomto směru si vedení policie velmi dobře uvědomuje skutečnost, že práce v bezpečnostním sboru musí být konkurence schopná na trhu práce a musí tak uchazečům nabídnout i adekvátní finanční ohodnocení. Zde existuje pouze jednoznačné doporučení, a to je navýšení platů. Vláda České republiky, společně s vedením Policie ČR, již činí kroky ke zlepšení finančního ohodnocení práce u policie, kdy počátkem roku 2019 dojde k navýšení tzv. zvláštního příplatku, který bude v rozsahu 5.000 – 10.000 Kč (stávající stav před rokem 2019 je 3.000 – 6.000 Kč) a rovněž k navýšení tarifních tříd o 2 %. Tento krok by měl přilákat další zájemce z řad veřejnosti, kteří byli doposud motivováni jinou prací s lepšími platovými podmínkami.

Hypotéza byla verifikována.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této diplomové práce bylo seznámit čtenáře s tím, jakým způsobem probíhá profesní vzdělávání příslušníků Policie České republiky, zejména pak průběh nástupního vzdělávání s názvem základní odborná příprava. V textu práce byly také zmíněny pojmy jako andragogika, celoživotní vzdělávání a ostatní aspekty, které jsou úzce svázány se vzděláváním dospělých. V kapitolách najdeme rovněž informace o tom, jaká je organizační struktura Policie České republiky, její úkoly a postavení v rámci integrovaného záchranného systému, kde patří mezi jeho základní složky. Integrovaný záchranný systém byl vytvořen proto, aby se dal koordinovat postup jeho složek v případě vzniku mimořádné události, likvidace jejího následku, nebo provádění záchranných prací.

Stěžejní kapitolou teoretické části práce je pak profesní vzdělávání nově nastupujících příslušníků Policie České republiky, kde je uvedeno, v jakých fázích základní odborná příprava probíhá. V první řadě jsou zde vyjmenovány podmínky pro přijetí do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů a kompetence, které musí každý zájemce o práci u policie mít. Dále je popsána délka základní odborné přípravy včetně jejího členění do jednotlivých částí. Následně se můžeme seznámit s tím, jaké jsou cíle vzdělávání a také s obsahem výuky v jednotlivých částech přípravy, např. v oblasti kriminalistiky, služby dopravní policie, přípravy k použití služební zbraně a donucovacích prostředků, ale také základní informace z oblasti práva, kde se především kladen důraz na znalost trestního práva a postupy policejního orgánu v souvislosti s ustanoveními trestního zákoníku.

Praktická část práce byla zaměřena na výzkumné šetření kvality vzdělávání v průběhu základní odborné přípravy. Před zahájením výzkumu byly stanoveny čtyři hypotézy, které měly být na základě získaných informací verifikovány nebo falzifikovány. Cílem empirického výzkumu realizovaného dotazníkovou metodou bylo ověřit vliv základní odborné přípravy a řízené praxe na znalosti, dovednosti a postoje potřebné k výkonu základních policejních činností a zhodnocení vlivu motivačních faktorů. Základním souborem výzkumného šetření bylo Školní policejní středisko Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje sídlící ve Frýdku – Místku, kdy ve spolupráci s jeho vedením byli do výzkumného souboru vybráni nově

přijetí příslušníci Policie ČR v závěrečné fázi ZOP bez ohledu na dosažený stupeň a obor vzdělání. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 73 respondentů, konkrétně 10 žen a 63 mužů. Příslušníci policie odpovídali v dotazníku na 12 otázek, které byly jednak uzavřené, kde měli vybrat vždy jednu z uvedených odpovědí a dále otázek škálových, které poskytovaly odstupňované hodnocení jevu. Výsledky, které se podařilo vyhodnocením výzkumného šetření získat, daly odpověď na stanovené hypotézy. Výzkumem bylo zjištěno, že absolventi základní odborné přípravy nezískali veškeré kompetence, které jsou potřebné pro výkon práv a povinností příslušníka policie a tímto výsledkem byla hypotéza č. 1 falzifikována. Respondenti sice uvádějí, že se jim dostane dostatek teoretických vědomostí, chybí jim však praktické dovednosti, které je obtížné reálně, v rámci modelových situací, zinscenovat. Z toho vyplývá i skutečnost, že je nutné tyto policisty po ukončení základní odborné přípravy po nějaký čas zařazovat do společných hlídek s policisty zkušenějšími, od kterých praktické dovednosti časem získají. S otázkami svázanými s touto hypotézou souvisí i zjištění, že za kvalitní považuje přípravu v rámci ZOP 71 % příslušníků policie naproti 29 % negativních hodnocení. Toto je vcelku pozitivní informace pro školní policejní střediska, kde příprava probíhá, ale zároveň i motivace pro zlepšení své činnosti v rámci výuky, kdy procento spokojených absolventů by mohlo být v budoucnu ještě vyšší.

Cílem druhé hypotézy bylo zjistit, zda vzdělávání, v průběhu základní odborné přípravy, neklade na absolventy zvýšené nároky a zvládne ji každý, kdo projde přijímacími testy k Policii ČR. Z výsledků vyplynulo, že jsou dobře nastaveny parametry přijímacího řízení a v převážné většině se respondenti shodli na tom, že pokud uchazeč o práci u policie úspěšně splní stanovené požadavky pro přijetí, je zde předpoklad, že zvládne i náročnou základní odbornou přípravu. Co se týče zvýšených nároků, tak tyto jsou hodnoceny jako průměrné, jisté rezervy lze spatřovat v nárocích na fyzickou připravenost, kde by mohlo dojít k navýšení časové dotace pro tento okruh přípravy. Hypotéza č. 2 byla tedy verifikována.

Třetí hypotéza měla potvrdit nebo vyvrátit tvrzení, že délka základní odborné přípravy ovlivňuje rozhodování mužů a žen stát se příslušníkem policie. Zde respondenti odpověděli z 81 % kladně, že do určité míry byla délka ZOP rozhodujícím faktorem pro jejich rozhodování. Toto zjištění vyvolává otázku k zamyšlení se nad délkou základní odborné přípravy. V této oblasti by mohlo dojít

k přehodnocení časových dotací pro jednotlivé části přípravy, které by vedly ke zkrácení základní odborné přípravy, ovšem změna by neměla vést ke snížení její kvality. Změna by se mohla dotknout např. bývalých strážníků městských a obecních policií s několikaletou praxí, kteří se rozhodnou pracovat u Policie ČR. U těchto uchazečů by mohlo dojít ke zkrácení přípravy, jelikož by se daly rozvíjet již získané teoretické i praktické zkušenosti z jejich předešlého zaměstnání.

Poslední hypotézou, která byla zaměřena na motivační faktor - finance, bylo ověření skutečnosti, zda horší platové podmínky ovlivňují rozhodování mužů a žen stát se příslušníkem policie. Tato hypotéza byla verifikována a to z důvodu, že 78 % dotazovaných odpovědělo, že je více či méně tento faktor ovlivnil. V tomto směru existuje pouze jednoznačné doporučení, a to je navýšení platů. Jelikož tento výsledek pouze potvrdil skutečnosti, které jsou dlouhodobě známé, vláda České republiky, společně s vedením Policie ČR, počátkem roku 2019 navýšila plat policistům a to v oblasti tzv. zvláštního příplatku a rovněž i tarifních tříd, kde došlo k nárůstu o 2 %. Tento krok by měl přilákat další zájemce z řad veřejnosti, kteří byli doposud motivováni jinou prací s lepšími platovými podmínkami.

Vyhodnocením stanovených hypotéz je zakončena tato diplomová práce, jejíž celkový obsah by mohl být přínosem pro lidi, kteří mají zájem rozšířit řady příslušníků Policie České republiky. Výsledky výzkumného šetření přinesou rovněž cenné informace pro školní policejní střediska, která tak dostávají zpětnou vazbu ve vztahu k přípravě nově nastupujících příslušníků policie a mohou být podnětem k tomu, aby výsledky, které byly výzkumem zjištěny, byly následně zakomponovány do případných úprav struktury základní odborné přípravy pro následující období.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BENEŠ, M. *Andragogika*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2580-2.
- BENEŠ, M. *Andragogika*. Praha: Grada, 2014. 2., aktualizované a rozšířené vydání. ISBN 978-80-247-4824-5.
- ČASTORÁL, Z. *Management lidského faktoru*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2013. ISBN 978-80-7452-038-9.
- DVOŘÁČEK, J. *Kompendium pedagogiky*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2009. ISBN 978-80-7290-405-1.
- GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2016. 2., aktualizované vydání. ISBN 978-80-247-5326-3.
- JESENSKÝ, J. *Andragogika a gerontagogika handicapovaných*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-823-9.
- KALNICKÝ, J. *Systémová andragogika*. Ostrava: Repronis, 2007. ISBN 978-80-7368-489-1.
- KELLER, J. *Sociologie byrokracie a organizace*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1996. ISBN 80-85850-15-X.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci*. Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2015. 6., přepracované a rozšířené vydání. ISBN 978-80-7452-106-5.
- LANGER, T. *Moderní lektor. Průvodce úspěšného vzdělavatele dospělých*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-0093-4.
- MUŽÍK, J. *Řízení vzdělávacího procesu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-581-6.
- PALÁN, Z., LANGER, T. *Základy andragogiky*. Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008. ISBN 978-80-86723-58-7.
- PAVLAS, I. *Výkonová motivace a interpersonální potřeby*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2011. ISBN 978-80-7464-021-6.
- PILAŘOVÁ, I. *Základy psychologie práce a organizace pro policejní manažery*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-102-X.
- POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. Vzdělávací program. Základní odborná příprava 2018 - Nástupní příprava*. Č. j. UPVSP-2650-1/ČJ-2017-9100KR, kódové označení: P1/0033A.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Vzdělávací program. Základní odborná příprava 2018 – Odborná výuka I, II.* Č. j. UPVSP-1041-1/ČJ-2018-9100KR, kódové označení: P1/0033B,D.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Vzdělávací program. Základní odborná příprava 2018 – Řízená praxe.* Č. j. UPVSP-1041-2/ČJ-2018-9100KR, kódové označení: P1/0033C.

PRŮCHA, J. *Andragogický výzkum.* Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5232-7.

PRŮCHA, J., VETEŠKA, J. *Andragogický slovník.* Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3960-1.

ROHLÍKOVÁ, L., VEJVODOVÁ, J. *Vyučovací metody na vysoké škole.* Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4152-9.

VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář.* Praha: C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-142-0.

VETEŠKA, J., TURECKIOVÁ, M. *Kompetence ve vzdělávání.* Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1770-8.

VETEŠKA, J. *Přehled andragogiky.* Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1026-9.

VILÁŠEK, J., FIALA, M. a VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století.* Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.

VODÁK, J., KUCHARČÍKOVÁ, A. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců.* Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1904-7.

Legislativa

ČESKO. Zákon č. 361 ze dne 23. září 2003, o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a předpisy související. Praha: Odbor personální MV oddělení metodiky a kontroly, 2006.

ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 11. srpna 2008, o Policii České republiky. Praha: Policejní prezidium ČR, 2014.

ČESKO. Zákon č. 239 ze dne 9. srpna 2000, o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2000, částka 73. [online]. [cit. 2018-08-13]. Dostupné z:

http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=239/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Interní akty řízení Policie České republiky a Ministerstva vnitra

SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. *Pokyn policejního prezidenta č. 316 ze dne 29. prosince 2017, o profesním vzdělávání.*

SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozkaz policejního prezidenta č. 154/2011, o profesní etice Policie České republiky.*

SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozkaz policejního prezidenta č. 135/2014, kterým se vydává organizační řád Policejního prezidia České republiky.*

SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozkaz policejního prezidenta č. 124/2018, kterým se stanoví úkoly k zajištění pravidelného poskytování informací agentuře Frontex k posuzování zranitelnosti ochrany hranic.*

SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 137/2009, o organizaci Policie České republiky.*

SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 14 ze dne 21. ledna 2010 o školních policejních střediscích.*

SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ ŘEDITELE ÚTVARU POLICEJNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A SLUŽEBNÍ PŘÍPRAVY. *Rozkaz ředitele Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy č. 3/2018, kterým se vydává organizační řád Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy.*

VĚSTNÍK MINISTRA VNITRA. *Narizení Ministra vnitra č. 67/2008, kterým se zřizují útvary Policie České republiky s celostátní působností.*

Seznam použitých internetových zdrojů

Cestování iDnes.cz. *Jak mě nechtěli pustit do USA kvůli hladkým bříškům prstů.* [online]. [cit. 2018-10-07]. Dostupné z intranetu: https://cestovani.idnes.cz/jak-me-nechteli-pustit-do-usa-kvuli-hladkym-briskum-prstu-pmt-/kolem-sveta.aspx?c=A081113_173519_igsvet_tom

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policejní akademie České republiky v Praze.* [online]. [cit. 2018-10-01]. Dostupné z internetu: <https://www.polac.cz>

Seznam použitých intranetových zdrojů

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově*. [online]. [cit. 2018-10-01]. Dostupné z intranetu: <http://www.sps.km.jm/joomla/>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Praze*. [online]. [cit. 2018-10-01]. Dostupné z intranetu: <http://www.spsmr.mv.cz/>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu: <https://upvsp-portal.pcr.cz/SitePages/CEPOL.aspx>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu: <https://upvsp-portal.pcr.cz/SitePages/MEPA.aspx>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu: <https://upvsp-portal.pcr.cz/SitePages/Frontex.aspx>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Mezinárodní vzdělávání*. [online]. [cit. 2018-09-04]. Dostupné z intranetu: <https://upvsp-portal.pcr.cz/SitePages/Ilea.aspx>

POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR. *Strategie řízení lidských zdrojů Policie ČR*. Praha, 2018. [online]. [cit. 2018-07-19]. Dostupné z intranetu: <https://pp-portal.pcr.cz/rpvs/oksk/layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/rpvs/oksk/dokumenty%20na%20web%20odkazy/strategick%C3%A9%20dokumenty%20PP/Strategie%20%C5%98LZ.pdf&action=default>

SEZNAM ZKRATEK

MŠMT ČR – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
Policie ČR – Policie České republiky
ZOP – Základní odborná příprava

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Logo Evropské policejní akademie CEPOL	42
Obrázek 2: Logo Středoevropské policejní akademie MEPA	43
Obrázek 3: Logo Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž FRONTEX	44
Obrázek 4: Logo Mezinárodní bezpečnostní akademie ILEA	45
Obrázek 5: Daktyloskopická stopa	55

Seznam grafů

Graf 1: Poměr pohlaví respondentů	64
Graf 2: Věk respondentů	65
Graf 3: Dosažené vzdělání respondentů	66
Graf 4: Úroveň teoretických znalostí během ZOP	67
Graf 5: Úroveň praktických dovedností během ZOP	68
Graf 6: Kvalita přípravy během ZOP pro výkon služby v praxi	69
Graf 7: Praxe jako zdroj klíčových poznatků pro výkon služby	70
Graf 8: Zvládne ZOP každý?	71
Graf 9. A: Nároky na učení a teoretické vzdělávání	72
Graf 9. B: Nároky na fyzickou kondici	73
Graf 9. C: Nároky na praktické dovednosti	74
Graf 10: Vliv délky ZOP na kvalitu přípravy ZOP	75
Graf 11: Vliv faktorů ZOP na výběr povolání policisty	76
Graf 12. A: Míra ovlivnění faktorem délky ZOP	77
Graf 12. B: Míra ovlivnění faktorem horších finančních podmínek	78

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník.....	I
----------------------------------	----------

Příloha A – Dotazník

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

v současné době zpracovávám diplomovou práci na téma „Specifika profesního vzdělávání příslušníků Policie České republiky v rámci základní odborné přípravy“. Prosím Vás tímto o vyplnění dotazníku, který bude součástí mé diplomové práce. Dotazník je zcela anonymní a bude použit výhradně pro potřeby mé práce. Své odpovědi zakroužkujte. Děkuji.

Bc. Alena Schmittová

1. Jaké je vaše pohlaví

- A. Žena
- B. Muž

2. Kolik je Vám let?

- A. 18 – 25
- B. 26 – 35
- C. 36 – 45
- D. 46 a více

3. Jaké je vaše současné nejvyšší dosažené vzdělání?

- A. Střední škola bez maturity
- B. Střední škola s maturitou
- C. Vyšší odborná škola
- D. Vysoká škola

4. Získal/a jste během základní odborné přípravy (dále jen ZOP) dostatek teoretických znalostí k tomu, abyste mohl/a vykonávat práci policisty/policistky?

- A. Ano
- B. Ne
- C. Nevím

5. Získal/a jste během ZOP dostatek praktických dovedností k tomu, abyste mohl/a vykonávat práci policisty/policistky?

- A. Ano
- B. Ne
- C. Nevím

6. Jak byste ohodnotil/a kvalitu vaší přípravy během ZOP pro výkon služby v praxi?
- A. Velmi kvalitní
 - B. Kvalitní
 - C. Spíše kvalitní
 - D. Spíše nekvalitní
 - E. Nekvalitní
 - F. Velmi nekvalitní
7. Souhlasíte s tvrzením, že pro získání klíčových poznatků pro přímý výkon služby je rozhodující více praxe v přímém výkonu služby než výuka v rámci ZOP?
- A. Plně souhlasím
 - B. Souhlasím
 - C. Nemám vyhraněný názor
 - D. Nesouhlasím
 - E. Plně nesouhlasím
8. Myslíte si, že ZOP zvládne každý, kdo projde přes přijímací testy k policii?
- A. Ano
 - B. Spíše ano
 - C. Spíše ne
 - D. Ne
9. Stupnicí 1 – 5 ohodnoťte nároky, které byly na Vás kladeny během ZOP
- A. Nároky na učení a teoretické vzdělávání
 - 1. Velmi nízké
 - 2. Nízké
 - 3. Průměrné
 - 4. Vysoké
 - 5. Velmi vysoké
 - B. Nároky na fyzickou kondici
 - 1. Velmi nízké
 - 2. Nízké
 - 3. Průměrné
 - 4. Vysoké
 - 5. Velmi vysoké

C. Nároky na praktické dovednosti (sebeobrana, střelecká příprava, taktické dovednosti a postupy)

1. Velmi nízké
2. Nízké
3. Průměrné
4. Vysoké
5. Velmi vysoké

10. Myslíte si, že ZOP v trvání dvanácti měsíců je dostatečná pro kvalitní přípravu policistů?

- A. Ano
- B. Ne
- C. Nemám vyhraněný názor

11. Byl/a jste při rozhodování, zda se stát policistou/policistkou ovlivněn/a faktory spojenými se ZOP, jako jsou délka ZOP nebo horší platové podmínky během doby ZOP?

- A. ANO, jeden nebo oba z uvedených faktorů mne, do určité míry, při rozhodování ovlivňovaly
- B. NE, chtěl/a jsem se stát policistou/policistkou, faktory spojené se ZOP mě při rozhodování neovlivnily

12. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a ANO, uveďte, do jaké míry Vás ovlivnila:

- Délka ZOP
 - A. Velmi ovlivnila
 - B. Ovlivnila
 - C. Neovlivnila
 - D. Nemám vyhraněný názor
- Horší platové podmínky během ZOP
 - A. Velmi ovlivnily
 - B. Ovlivnily
 - C. Neovlivnily
 - D. Nemám vyhraněný názor

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Alena Schmittová

Obor: Andragogika

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Specifika profesního vzdělávání příslušníků Policie České republiky
v rámci základní odborné přípravy

Rok: 2019

Počet stran textu bez příloh: 77

Celkový počet stran příloh: 3

Počet titulů českých použitých zdrojů: 26

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 9

Vedoucí práce: PhDr. Libor Zikeš, Ph.D.